... amic
... polit...
... Àngel Casade...
a prova d'afecte.
Antoni Mª Bertran

ANTOLOGÍA D'AUTORS CATALANS

BIBLIOTECA "CATALUNYA LITERARIA"
VOLUM I

ANTOLOGIA D'AUTORS CATALANS

PER

Antoni Ollé i Bertrán

BARCELONA
Tallers Gràfics Tiffon
GUARDIA, 9

LIBRARY
MAR 9 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

DUES PARAULES

Al presentar al públic aquesta *Antologia de Autors Catalans* no'm guia res més que el desitg de que per ella es puguin gaudir les belleses poètiques dels diferents autors que honran nostra terra amb la seva feconda inspiració, per apropar-los més amb els que'ls admiren; perque vegin pur i amb tota nuesa, çò qu'és el seu veritable art, çò que tenen d'atractívol que de primer moment ens atrau per mitjà d'una dominació encisadora.

El meu treball procuraré que sigui fet amb tota cura, de la manera més clara i complerta, ajuntant tots els autors catalans de literatura antiga i moderna, dintre dels diferents variants de la poesia.

El meu desitg és sols de que aquest llibre, vingui a omplir el lloc que faltava en la litera-

tura de la nostra terra, serà aixís? Jo crec que podré lograrho, doncs el meu pensament guiat per un esclat d'entusiasme; un esclat d'amor per les lletres que fan més bella la catalana parla, farà que ressonin a nostres orelles com un cant de rossinyols; com una armonía divina, vegent en un somni que'ns omplí'ls sentits les belleses de la nostra terra.

Veurem traspuar en elles l'amor: l'amor pur que als cors dona vida i fa que sentim un afecte purificat vers la dóna qu'estimém i que voldriam fer la nostra companya; també veurem l'amor dels homes, aquest amor que'ls uneix i que mantes voltes escarnint-lo, deixant-se portar per bestials instints de primitivisme, sense escoltar aquest afecte que tindría d'ajuntar-los en una germanor complerta, es llensen a unes lluites selvatges que fan trontollar tot el món, més selvatges encare que les dels nostres avis, doncs en les d'avui el que's plany menys és la carn humana, sense fer cas de que aquestes matances que deixen la terra xopa de sang innocenta, de sang noble, desdiguin les sanes tradicions de les terres civilitzades.

Amb la poesia, sentirem l'afecte vers aquesta

pàtria petita que'ns sembla més bella que les altres; més bella mil voltes perque és la nostra i l'estimem com a una mare, perque en ella aprenguerem a donar els primers passos, i en ella voldriem aclucar els ulls en l'hora del somni etern, perque dins de ses entranyes colgades nostres despulles reposessin en pau, sentint la frisança de l'oratjol que plàcidament la besa, qui ens portaría el perfúm santificat de les seves belleses, com un record inacabable d'aquesta terra que tant habiem estimat en vida.

I últimament en la poesia sentirem la fè que ens fa creurer amb el Criador de totes les coses. Quin misteri més hermós! quantes belleses porta aquesta paraula fè que tots sentim dintre nosaltres, i que la senten fins els més descreients sense darsen compte.

Tot això, és lo que's venera en la poesia i el qu'omple d'encant el curs de nostra vida, doncs ella amb les seves alegrias i tristeses, no és més que un somni que passa molt depressa, que no pot retardar-se ni un moment i amb el temps va fent la seva via, fins que despertem a la veritat, prò allavors ja és tard, doncs desgraciadament el nostre despertar, és en l'altra vida.

Are, volgut llegidor, ja saps tota la veritat del desitg que'm porta l'impuls de ferte coneixer la veritable bellesa de la poesia nostra. Enfront dels teus ulls, passaràn com una visió; com un somni també, un sens fí d'homes que porten gravada'l rostre la bonhomía; contempla'ls i llegeix el seu art, doncs en ells veuràs reflectar-se'ls sentiments que porten dins de l'ànima, i quan els hagis llegit, els estimaràs amb respecte, í apendràs també a estimar més les lletres qu'embelleixen la nostra parla; et sentiràs més català que mai, i voldràs molt més aquests poetes' perque t'hauràn sabut fer compendre çò qu'és la poesia veritable, çò qu'és aquest sentiment que'ns fa veurer amb els ulls de l'ànima totes les coses que'ns volten.

L'AUTOR

Manel Folch i Torres

(Mestre en Gai Saber)

Va neixer a Barcelona el 25 de Desembre de 1877, Essent molt infant encara ja va demostrar la seva facilitat per la versificació, doncs a la edat de set anys tenía una precocitat extraordinaria en fer redolins. Va seguir el batxillerat, notant-se en ell una marcada afició en la retòrica i poeètica, que al cursar-la, aquells redolins d'avans plens d'ingenuitat infantil, varen pendre allavors una forma més complerta al convertir-se en veritables poesíes. L'afició que per les lletres demostrava va servir d'exemple als seus germans més joves qu'ell, que no vareu tardar en seguir-lo, causant amb això, una certa sorpresa en la família Folch, pnig en ella, no habia demostrat aquesta afició cap dels membres ascendents de la mateixa.

La seva literatura, des dels començos, ha estat sempre la catalana, essent el seu model la «Lliga de Catalunya» de la que habia estat soci fundador el seu pare, i ont va trobar els primers models estimulants, que foren els principals autors del nostre renaixement. Dedicat al periodisme desde la edat de disset anys, va formar part de diferentes redaccions de diaris d'informació general. La poesia que des del primer moment el va atraurer, va publicar-se en totes les revistes d'aquells temps. Fou un dels fundadors del *Cu-cut* i en ell va cooperar per l'espai d'once anys.

Dedicat de ple a la poesia, ha sabut formar-se amb ella una personalitat pròpia i un estil atractívol purament seu, trobant-se en ell un cert regust; una certa

aspror natural de la nostra terra; un purificat aire catalanesc, ple tot ell d'una versificació agradosa i d'unes formes especials, de les que'l poeta sap servir-sen molt acertadament.

Aquesta especialitat, l'hi fou molt ben recompensada, conseguint en molts Certamens literaris un sens fin de premis que l'encoratjaren més tard, per assolir tan brillantment, com va fer-ho l'Englantina amb la seva poesia *Noces Reials* que l'hi va valdrer el Mestre en Gai Saber l'any 1914, habent tingut els anys anterior, la Flor Natural (1913) amb la seva poesia *Magnífic col·loqui* i en (1912) la Viola amb la poesia *Elogi d'una bona mestressa.* També varen premiar-li en els Jocs Florals de Barcelona amb diferents premis extraordinaris, les poesíes *Istolaci e Indortes*, *L'etern poema*, *Sursum*, *Romanceret del Beato Ramón Llull*, *Missa de Eixida, Via-Crucis*, *A una Magestat*, *Del Terror*, *Fructidor*, *En la opressió de Babilonia* i altres.

Ha escrit també moltes obres dramàtiques, essent les més importants *L'oncle Rector*, *Reïxes enfora*, *De bon tremp*, *La cogula, Les ales de cera*, *La germaneta*, *A sang i a foc, Un interior*, *Extrems que's toquen*, *Dissapte de Glòria.*

Se sap també que conserva inèdites una comèdia dramàtica en tres actes que porta per nom *Els Gloriosos Dolors* i una fantasia escènica molt original, titulada *Gent de cartró i llustrina.* Aquesta última obra portarà, quan s'estreni, unes il·lustracions musicals del mestre Morera.

La personalitat d'en Manel Folc, és una de les més remarcables en el renaixement de nostra literatura.

Era una hostalera... (*)

1720 - 1730

Era una hostalera bigarda i traidora...
Caminant, no paris a l'Hostal de l'Arc;
la fam que et rosega, la set que t'arbora,
distreu-les com puguis i passa de llarg.

Fes la teva via sens girar-te enrera;
recull la mirada, car, es ben segû,
si els teus ulls trobaven els de la hostalera,
que ja no hi hauria pas remei per tú.

De llur encís tràgic sa'n fa parlería
dels plans urgellesos al cap de Salou.
i en firals i places l'esbandeix tot dia
un romanç de cego ara tret de nou.

Çò que en diu la brama, poc són contarelles:
aquell a qui miren, ferit n'és romàs.
Embosca's en l'ombra de llurs negres celles,
a l'aguait esperen com lladres de pas.

Majorals, gent d'armes, matalots, firaires,
mossos de guiatge, marxants, sagalets,
ramblers de la mesta, peregrins, captaires,
cursants de l'Estudi, frares menorets,

que un punt els fitaren un jorn que malhaja,
de llur fat no en foren més alliberats,
i des d'aquell'hora que un foc els enraja
de llordes pruïtjes i carnalitats.

I on sia que vagin i on vulga que sien,
a la nit en somnis i en visió desperts,

(*) Poesia inédita.

aquells ulls no els deixen, i els sotjen i espien,
incitants, malignes, temptadors, oberts...

Aquells ulls que ofrenen molles delectançes
i en torçó les tornen del pler no gaudit:
infern d'implacables i ardents frisances
que als damnats turmenten de dany i sentit.

Aquells ulls que inmolen la flor d'una vida
no més que amb encendre l'engelosiment;
que, d'un llambrec, armen el braç homicida
i el bon seny trasmuden en afollament.

Aquells ulls que saben de l'art fatitllera
els secrets més tèrbols i els amagatalls,
i en les nits obscures, de la carretera
les postes desvien cap als estimballs.

Que als altars llambreguen per les cresteríes
àuries dels retaules i entre els capitells,
i en les cel·les brillen prometent follíes,
esmossant cilicis i amollint flagells.

Que en les aules doctes de Cervera, lluquen
torbadors i càlids, penetrants i fins,
de dea Minerva els esguards acluquen
i memòria lleven de *Summa* i llatins.

I el camí que mena devers Compostela
—que les prometences i les contricions
senyalaren d'una resplendenta estela—
de pecats empedren i de temptacions.

Ulls bruixots que furen jaces i pallisses
i en la fosca espurnen mateix que sofrins,
i de febre abranden les carns malaltisses
d'estrafets, llebrosos, orats i cretins.

. . . .

Era una hostalera bigarda i traidora...
Caminant, no paris a l'Hostal de l'Arc;

la fam que et rosega, la set que t'arbora,
distreu-les com puguis i passa de llarg.

Fes la teva via sens girar-te enrera;
recull la mirada, car, és ben segû,
si els teus ulls trobaven els de la hostalera,
que ja no hi hauria pas remei per tú.

NOCES REYALS

L'han casada poncelleta
la pubilla d'Aragó;
el marit que li donaren
de vint anys li es passadó'.
Just dexava d'ésser nina,
y'n té encara la faysó,
y aquelles galtes gemades,
y aquells ulls, tot serenó',
y aquells pits, capolls de rosa
ara a punt d'esclatà'en flo'.

Ses dames ja la'n despullen
del brial y del gipó
y de la cambra de noces
van exint sens fer remó'.
Quan s'allunya la primera,
cau la reyna en greu tristó';
quan es fòra la segona,
se li muda la coló',
quan la tercera es exida,
Petronella trenca'l plo'.

El passat, que comidava,
se li feya anyoradó':
—Adéu camps de Ribagorça,

ciutats d'Osca y de Montçó!
Adéu riberes del Cinca,
que may més no us veuré, nó!
Sols el recort, de vosaltres
podrà serme seguidó',
y'l de la dolça mareta,
qu'es ab Deu Nostre Senyó'.

D'anyorament del meu pare,
el rey Ramir d'Aragó
si acorada no me'n sento,
que'l bon Jesús m'ho perdó:
tenía la cara fréstega
y un mirar que feya po',
y fugía de la mare
com si fos la temptació,
tot estrenyentse'l silici
y resant la contrició.—

Sols de ferne esment, la reyna
se'n entrava en gran tremó'...
Per allunyar la pahura
s'es posada en oració:
—Madona Santa María,
Mare de Crist Redemptó';
gloriós Apòstol Sant Jaume,
de bons cavallers Patró:
donàume'l vostre adjutori
y la vostra protecció.

A vosaltres m'encomano —
mesquineta que jo só—
que la meva mare es morta
y'l meu pare en religió,
y sóch la esposa d'un príncep
sense sebre què es l'amó',
car sols l'he vist una volta

y m'ha pres de torbació
y d'una gran reverencia,
el meu marit y senyó'.—

Un ensurt l'ha cor-lligada
quan ha dita l'oració,
que al devora un bleix sentía
y d'un trepig la remó'...
El comte de Barcelona,
y, d'ara, rey d'Aragó,
front a front de la regina
roman en contemplació,
el somriure a flor de llavi,
sobrexintli la dolçó'.

Apar que volti sa testa
un nimbe de resplandó',
y té lluminós el rostre
y l'esguart llambregadó'.
Quan Petronella'l repara,
el creu una aparició,
y a sos peus se llançaría,
no li fos deturadó'
el sentir que li parlava
d'un tò dolç y prenedó':

—Sóu ben nina, Petronella,
per tan madur com sóch jo;
sóu ben gentil, muller mia,
per lo ferreny que jo só.
El meu braç, fet a la escona,
no us serà amanyagadó';
els crits de guerra, en mos llavis
hi han dexat no més que aspró',
y són llechs en galaníes
y en mots tendres d'aymadó'.—

Petronella se l'escolta,

en les galtes la rojó';
son esguart, clavat en terra,
de guaytarl no es gosadó';
y va fruhint l'harmonía
d'aquell parlà'encisadó',
que desment alló que conta
sols ab ferse sentidó',
y fa plorà'y fa somriure,
y es rosada y es xardó'.

En braços l'ha presa'l comte,
besantla acaronadó',
en sos genolls asseguda,
lo mateix que un infantó...
Mel dels llavis de la mare
li dexa'l primer petó;
el segon bes que rebía,
a n'el cor li era entradó';
el tercer—damunt la boca—
ja le'n feya tornadó'.

Oh benhaurada parella!
N'es la troba en ta llaó',
car fores plena de gracia
y d'alta benedicció.
Quatre centuries de gloria
en tu hagueren la llevó',
quan dos pobles se fonien
al escalf d'aquell petó
y més la ratlla del Ebre
no'ls hi feya la partió.

Manuel Folch i Torres

Lluis Bertrán i Pijoan

Nat en La Canonja (Camp de Tarragona). La seva afició per la literatura, va desvetllar-se en el seu esperit somniador. Portat pel seu romanticisme, la poesia no tardà en somríure-li amb la seva benefactora llum, i a l'edat de catorze anys, va publicar la primera poesia en la revista de la ciutat de Reus *La Democracia Cristiana.* A l'edat de quinze anys, ja va fer una perfecta traducció del llatí, de la tragèdia de Séneca, que porta per nom *Medea.* Vivia allavors en la ciutat de Tarragona, i des d'alií, col·loboraba en diferents periòdics locals, i en molts dels barcelonins.

La seva acurada prodicció no va tardar gaire temps en ser recompensada tal com mereixia, conseguint el primer dels premis assolits en la seva vida literària amb un treball en prosa, tractant de la definició de la poesia, en els Jocs Florals de Sant Martí l'any 1912.

Encisat pel seu temperament artístic, va fer un viatge a terres d'Italia, fent una llarga estada a Roma on va posar en versos catalans algunes elegies d'Ovidi, Oraci i bucòliques de Virgili. aixís com també diferents assaigs sobre Ciceró, César, Plini, T. Livi i unes traduccions del hebreu al català, com són: *Capitols de Moisés*, *Job*, *Isaies*, *David i Salomó.* Va retornar a Barcelona l'any 1912, dedicant-se de ple a la poesia, conseguint la seva primera Flor Natural, als Jocs Florals de Badalona l'any 1914, i obtenint des d'allavors un sens fí de premis en la major part de Jocs Florals i Concursos literaris celebrats arreu de Catalunya. Ha publicat dos llibres molt notables pel seu estil purificat i elegant, titulats *Junior* i *En el límit d'or*, el primer agotat. En l'actualitat la seva producció es limita en la poesia catalana, ressonant el seu nom moltes vegades, en diferents Certamens literaris i Jocs Florals de la nostra terra.

Diàleg sentimental

Devall d'un cirerer,
al temps de les cireres,
es veia el vell carrer
i les barques lleugeres.

Les naus lleugeres dùien
l'oreig d'un vent suau;
amb elles s'en enduien
un tros de cel tot blau.

Al meu costat, l'amiga
de l'onejaut cabell,
collía, sens fatiga,
el fruit dolç i vermell.

Ja en té les mans ben plenes,
que no n'hi caben mes;
s'en pot fer dues trenes
i un llaç que les lligués.

La tendra amiga riu
mateix que les cireres,
amb el seu llavi espriu
i amb ses dents joganeres

I rui de veure's presa
de mans, sense lligams:
no mes la fruita encesa
collida de tres rams.

Lavors, amb un gest fàcil
la tira cap al cel;

i una plujeta gràcil
s'esten, com una mel.

L'un pom queia d'açi
del marge. plé d'ufana,
tocant a un lleçamí
qu'enjoia la barana,

Un altre queia ença,
dins l'aigua remorosa
del brollador, que fa
la nit mes amorosa.

Un altre no ha caigut,
sinò que penja en l'arbre:
magnòlia de vellut,
vora el pedrís de marbre.

I el darrer pom, que triga
mes a baixar, i cau
damunt la meva amiga,
amb un tros de cel blau.

Devall d'un cirerer,
al tamps de les cireres,
es veia el vell carrer
i les barques lleugeres;
damunt del cirerer,
un vol de caderneres.

Mes, ara, ¿voldràs dir. la meva amiga,
per qui serà aquell pom del lleçamí?
I ella, mig cantant, amb sa veu fina,
em diu, em deia així:

El primer pom serà
per aquets nins rodons, que veus jugar
al vell carrer que de la platja munta,
on quatre noies roses hi fan punta;

pels nens i per les nenes
i l'avia madura
que els en guarneix les trenes
amb una brodadura.

¿Per qui serà aquell pom del brollador?
Serà pels mariners de la mar blava,
que ens omplen de bon peix el cistelló
i ens duen les remors de costa brava.

Salut als mariners,
que, sigui nit o dia,
van a la mar, o gais aventurers,
cercant el bé de Deu que s'hi congría.

Salut als mariners,
que, si han sabut menar veles lleugeres,
be els podem donâ un pom de cireres.

¿Per qui ha de ser el pom que s'ha quedat
penjant en la magnòlia pomposa?
I diu l'amiga:—aquest l'havem deixat
per a l'ocell, que amb ala tremolosa

pasa per ci i al fons del cel s'allunya,
travessant mons i mars esvalotats,
amb la cançò de aquella Catalunya,
conhort dels que aquí viuen—i dels expatriats:

un pom de ciretetes—perque l'ocell el dugui

allà on entre ferro —i sang naix cada dia,
perqué el seu llavi refrescar-se'n pugui
nostre germà que ens prenen—per dur-lo a Moreria

I el darrer pom que queia
damunt la teva mà,
per qui serà?
L'amiga ara somreia,

sota una floca de cabells que lluu
i al sol i al vent s'arbora;
i em diu amb veu sonora:
el darrer pom serà per tu.

Poemet d'Elisenda

Elisenda és una nena
que de tan bonica i clara,
li floreixen les roses a la cara
i la faç se li enllumena.

Sap d'escriure i de llegir,
de brodâ i de fer costura,
sap fer punta de coixí,
i potets de confitura.

Elisenda té una trena
amb catorze diamants,
diamants de la serena
que collia dematí,
vora la parra dels quatre pilans.
Elisenda, cabell fí.

Pel Passeig de Sarrià,
ple d'ocells de boca fina,
va a col·legi, per dictar
la cançó de la padrina;
va a col·legi, per pintar
una flor i una petxina.

Elisenda és una nena
que té els ulls color de mar;
«Ave Maria, de Gràcia plena»
ella cantava quan ve el cap-al-tard.

Quan ve l'hora de la posta
amb el cel quiet i llis,
ella guaita com s'acosta,
dins un vel d'aire blavís,
la fragata tota estesa
damunt l'aigua escumejant,
com si fos una marquesa
tota vestida de blanc,—onejant.

Vora mar no se'n mouria
perque és dolç i fa bonic;
vora mar, Ave-Maria
pels difunts, pels malalts, per l'amiga i per l'amic.

Elisenda n'és tan fina
(peu petit, menut el cos)
que li'n diuen la joguina
de la Rambla de les Flors;

perque hi passa cada dia
i amb sa veu com d'un ocell,
diu cantant i diu jugant:
Jo us en donc, jo us en daria

trenta cèntims d'un clavell.
I les venedores fan:
«ni un jueu no te'ls pendría!»
i n'hi llencen un pomell
tot vermell i esclatant.
A la Rambla de les Flors;
peu petit, menut el cos.

Elisenda cull les roses
per Sant Jordi, temps d'Abril,
temps que encara són mig closes
les portelles del cambril
de modistes i ermilleres;
perque encara fa frescor;
que són verdes les cireres
i és aigualit i tendre l'ametlló.

I amb la rosa, la més bella
i una cinta d'or lluent,
se'n va a missa a la capella
de Sant Jordi, que mata l'aranya i s'afua amb el vent.

Elisenda va a Pedralbes
amb un cèrcol i un estel
(el camí fa olor de malves)
dû una llesca de pa amb mel;

de pa amb mel, que és bona menja,
i una mica de mató;
a la tarda del diumenge
tota plena de dolçor.

Es bonica aquesta nena
la gent feia;—¿còm te dius,

oh la noia de la trena,
que així passes i somrius?

—Elisenda servidora;
Elisenda, en nom de Déu;
per serví a la meva mare, que m'adora,
i al bon pare, que em fa seure d'aprop seu,

Elisenda per servir-os si vos plau,
també a vos i a Catalunya, pàtria amada,
que ens regala cada dia amb un cel blau,
i una dolça frescoreta de rosada
i amb un ram de belles flors en el jardí,
i uns moixons que no ens esquiven la mirada...
Elisenda m'anomenen, per servir
Déu i vos i Catalunya, pàtria amada.

Joaquim Ayné Rabell

Nasqué a Barcelona. Desde molt jove sentí irresistible predilecció per les lletres, tant és així, que als disset anys ja publicava un fascicle de versos escrits als quinze i setze. D'aleshores ensà ha vingut conreuant el camp de la Literatura, en el que ha assolit molts triomfs en tots sos aspectes: Poesia, Teatre, Periodisme.

Es llarga l'història literaria d'aquest escriptor. Bastarà dir, que ha dirigit i fundat bon nombre de periòdics i revistes, ha figurat en la redacció de molts altres i ha col·laborat en gaire be totes les de Catalunya i algunes de l'extranger.

Escribint pel Teatre Català, ha estrenat al Principal, al Romea, al Novetats, a l'antic Tívoli, al desaparegut Granvía, a l'Eldorado; i en el Teatre Castellà ha estrenat a Madrid, Andalusía, Buenos Aires, Habana, etcètera, constituint totes les seves obres èxits ben francs i expontànis. Sumen en conjunt 42 les obres que ha donat a amdos teatres. Actualment té per estrenar l'alta comèdia catalana *La noia rica.*

Una veritable campanya en pro de la cultura catalana va fer fundant i dirigint durant cinc anys (1900-905) la inoblidable revista *Catalunya Artística*, per la que desfilaren totes les eminències en arts i lletres de la nostra i altres terres, i a l'escalf de la qual es formaren o arrodoniren joves, avui noms prestigiosos, entre ells En Lluis Bagaría, l'Agustí Calvet (Gaziel), En Rafel Marquina, En Pompeu Creuhet, En Suriñac Sentíes i molts altres, morts alguns d'ells, dissortament. Aquesta

obra de l'Ayné Rabell, era qualificada de veritable obra de cultura per col·laboradors seus, homes de tanta valua com el mestre Pedrell, qui aleshores estrenava *Els Pirineus*, l'Apeles Mestres, qui publicava sos grans poemes, En Ramón Casas, qui feia el sugestiu «Pel & Ploma», l'Enric Serra, qui aleshoras pintava a Roma *Les joies de Ninon*, En Joan Manen, qui escribia *Acte*, i el mai prou plorat Mossen Cinto Verdaguer, qui encare tirava una poesia a un Certamen literari presidit per l'Ayné Rabell.

En Jocs Florals de Catalunya i de València i Concursos literaris, porta guanyats 142 premis. Fundà els Jocs Florals de Gràcia, que presidí durant set anys, per quina actuació cultural se li feu un públic homenatge en la poètica Festa d'un dels anys.

Ha publicat varies obres literàries, entre elles, *Branquillons*, *Poesia de la terra*, *Per a xics i grans* i *Fulles escampades*. Actualment té en preparació el *Llibre de la Pàtria*, que sabém és esperat per tots els veritables catalans que es preocupen dels anhels de la nostra terra.

Per a acabar, extractarém un elogi que de l'Ayné Rabell feia una revista de Catalunya. Deia: «L'obra poètica de l'Ayné Rabell, marcadament romàntica, té tota la sabor d'una obra feta en períodes d'agitació i revolta. Es per xò que pot cantar amb robusta fe el sentiment de Pàtria, al costat mateix de composicions delicadament amaroses, com les feu l'Espronceda en llengua castellana. I és per xò que l'obra de l'Ayné Rabell, contrasta un xic amb les tendencies avui imperants. No és simbolista ni tant sols decadentista; l'Ayné Rabell és dels que creuen que per a l'eterna i veritable poesia no hi valen modes, ni sectes, ni capelletes, i que per a dir grans coses en tò sencill, serveix a maravella la forma eminentment popular.»

L'Arpa Santa *

Entre prosa i Poësia
he passat els millors anys.
Si he cullit una alegria,
he cullit més desenganys.

Es respira tanta prosa
per les víes que petjèm,
que ni flaires té la rosa
perque amb prosa l'ofeguèm!...

Per çò és aspre nostra vida,
car llencèm d'ella l'encís
de poètica florida
que'ns duría al Paradís...

No en volem de Poësia!...
I així anem passant els anys
assolint una alegria
per un feix de desenganys!

* * *

Jo he lluitat contra la prosa
i de roses m'he vestit,
i he cantat com una alosa
quan el dia fon la nit...

A mitg jorn, com les cigales
he cantat amb més esplai,
i l'Amor m'ha donat ales
que m'han fet creuar l'espai!...

---

* Poesíes inèdites.

Quina joia que he sentida!...
Quin frisar, pobre cor meu!...
Mes, la prosa malehida
m'ha ferit amb l'horror seu!...

S'ha mofat de l'Arpa mía
i de boig m'ha motejat...
Ha escarnit la Poesia
i un munt d'or m'ha senyalat...

—Trenca l'arpa... romp ses cordes!
(ha vingut a dir-me al fí)
Desditxat, que no recordes
que cantant no's fa camí?...—

Si qu'és cert; mes, qui l'arrenca
del cor meu tanta dolçor?...
Qui la trenca, qui la trenca
l'Arpa Santa de l'Amor?...

Moriré cantant amb ella,
no essent ric ni poderós...
I quan l'Arpa sigui vella
qu'ens enterrin a tots dos!!

Visió en un somni...

Ta figura radïant
esta nit l'he somniada...
Fins la fosca del voltant
ha deixat il·luminada!

I amb els ulls clucats t'he vist,
admirant tes línies belles...
Si mon somni ha sigut trist
s'ha voltat de maravelles.

S'ha voltat de *tota tú*
entre llums que no sabía,
i t'he vist, com mai ningú
t'hage vist amb llum del dia.

T'he vist clara, com el sol,
amb tes formes irisades;
papellona en ràpid vol,
de colors immaculades...

I has vingut al meu capsal
com figura ressorgida
de la volta sideral,
a oferir-me un bes de vida.

I t'he vist, i t'he tocat,
resseguint tes formes belles
amb mirar d'enamorat,
tot cloent be les parpelles...

Car així't veia millor,
i temía despertar-me
per no caure en el dolor
de deixar d'extasïar-me.

Oh! mon somni d'ideals
qu'essent trist i tot m'encanta,
car em dúu llums divinals
entre-mig de ma complanta!...

Qu'es mon somni trist, perquè
m'ubriago amb fantasíes
i contemplo el cel serè
dels esguards que tú m'envies!...

Si és mon somni trist, encar
més ho fora, visió bella,
si'm trobés, al despertar,
que s'ha fos ta maravella...

Que si't miro en somni breu,
per més breu que'l somni sia,
puc fruir d'un fruir meu
que no trobo en el plè dia...

I és, que't veig tan radïant
quan te veig sols somniada
que no vull perdre l'encant
de la llum de ta mirada!

La bandera de ma terra

Voldría veure al cim més enlairat
del nostre Montserrat
onerjar-la, a plè vent, nostra bandera,
grandïosa, solemne, amb majestat,
com un gegant qu'espolsa sa immensa cabellera...

Voldría vèure-li i que la mirés
aquell qui encar no sab lo qu'és formosa,
aquell qui ignora el seu valer quin és

i sa història imposant i gloriosa...
I un cop vista, voldría que'm digués
si és just que nostra terra se'n senti vanitosa.

La veig!... Me l'imagino dalt del cim
gallardejant son drap d'or i de grana,
duent clarô a l'abím,
i amb llurs colors incendiar la plana,
car, té força sa llum, que neix del foc
que'ls nostres cors abranda a totes hores
per a imposar, per ara poc a poc,
nostres idees sanes, redemptores...
Com nostra sang és roja; del nostre blat té'el groc.

I blat, és pa; i el pa és la fortitut;
i sang, és vida, i esperit toçut
com el que guía i fa vibrar la terra,
aquesta bella terra que mai ningú ha vençut
més que amb armes innobles i males arts de guerra,
que té tan gran bandera per escut
i fè en son Ideal, que ja mai més s'aterra!...

Mai més!... Als plecs sagrats
de la bandera nostra
que onejen als cimals més enlairats,
tenint el cel del Montserrat per sostre,
posém nostres anhels i nostres cobejances,
i gallardegin juntes, amarades de fè,
en un breç tot suau, de belles esperances
lluminoses i clares com blau del cel serè,
i com el groc del blat i la vibranta grana
de nostra gloriosa bandera catalana!

Reculliment

El dia cau. La nit s'acosta...
Es l'Hora d'acoblar els pensaments!...

Quan el Sol, ja del tot, sigui a la posta,
i esdevinguin solemnes els moments,
ànima meva, entréga't a la pena
que duu l'esglaiadora solitut,
i amb el dolor de ta fatal cadena
plora de ta mal versada fortitut...

Batega fort, cor meu, qu'encare ansíes
ofegar-te en dolceses d'un amor,
i en espera del goig passes els dies
rebejan-te en friçanses d'altre cor!...

Imagína't, seny meu, qu'és l'Hora santa
d'entregar-se a crudels reflexïons
i, ai, Déu! que cada una més m'espanta
perquè pot desfullar mes il·lusions!...

Es l'Hora de pensar!... La nit s'acosta...
El Sol, completament, és a la posta...
Per tot ja és nit...
En l'espai insondable i en el meu Esperit!

J. Aymé Rabell

Josep Granger

Es el poeta badaloní, la joia d'aquesta petita ciutat que porta per nom Badalona.

Ell, amb els seus cants plens de la salabror de les aigues blavoses, ha enaltit magníficament la bellesa de les nostres platges d'or, besat-les pietosament com l'ona ardida i deixant la senyal del seu bes convertida en una blanca escuma de perles, un ramell de poemes nascuts del fons del seu cor ple d'una poesia dolça, embaumada amb les fresques olors de la costa catalana, caldejada pel sol que petoneja els sorrals de les nostres platges.

Bodalona l'estima de tot cor aquest poeta, perque ell ha fet ressonar el nom d'aquella hermosa ciutat dins de la literatura nostra, i en remerciament d'aquest acte tan noble, l'Ajuntament va nomenar-lo «Cronista Municipal», trobant tots els badalonins que l'el·lecció no podía ser més encertada.

Ha publicat cinc llibres que porten per nom *En inquietut*, *Salabror*, *Nous versos del mar* (subvencionada per l'Excm. Ajuntament de Badalona), *Madrigals i cants d'amor* i *Poesies* (edició de «Lectura Popular»), tenint en preparació tres llibres més, *L'hereu Gorroveia* (poema de la vida pescadora, en cinc cants), *Cants de Pàtria* i *Versets de la mainada.*

Té autògrafs d'En Costa i Llobera, d'En Llorente i d'En Mistral que alaben la seva obra poètica. Posseix la carrera de Secretari Judicial i últimament va ser nomenat professor de Oratoria i Preceptiva Literària, del Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria de Barcelona.

En Granger, és un dels poetes que pel seu estil pur i refinat, té molt ben guanyat el lloc que ocupa entre'ls cantors de la Literatura Catalana.

Ruta infinita (*)

Avança la nau valera
dins el misteri del mar?
Plora, en la onada lleugera
la claror crepuscular.

Sota la proa tallant
bull una mica d'escuma
que, tornada olor, perfuma
la nau amb el navegant.

Els llumets de la vila
poc a poc es van morint.
Dins la penumbra tranquila
en cerca d'altres l'instint.

En va la nau solitaria
dins l'ombra augusta se perd...
Una cala hospitalaria
no li darà el cor obert?

La nit tanta andàcia extranya.
Ix amb la llum a la ma,
el llagutet acompanya
i li mostra un camí clà;

i penja dalt de l'antena,
d'un estel el fanaló
que esvaneixi l'ombra plena
de fantasmes i de pô.

(*) Poesia inèdita.

II

I avança la nau avança...
Quin port deixa? Vers on va?
A l'àvid esguard humà
tal enigma no s'atança...

Oh! llagut, llagut del pare,
niu de somnis infantils,
on brostaren mos abrils
i el sol em torrà la cara;

on sapiguí la feresa
dels temporals bramulants;
on m'adormiren els cants
del garbí i la jovenesa;

i adorí la portalada
del vostre temple, Senyor,
entre'ls núvols de color
que estèn la dematinada!...

Oh! blanc llagut del meu pare!
Quantes nits, perduts, endins,
vora un estol de dofins
esperavem l'alba clara,

i, a l'auroral llum incerta,
llevaven la nança d'or
que escampaven son tresor
bellugós sobre coberta.

L'abundant mollera tendra
em lliscava de la ma
fugint del foc no llunyà
que poncellava en la cendra,

i el congre de pell tan fina,
i el serrà lluent, pintat,
i el moll dolçament rosat
com una galta infantina...

III

I la barca va avançant,
avançant en la tenebra,
en la tenebra pesant
que's clou com una palpebra.

Bacaineja l'Avi Fària.
Mena amb l'esquerra'l timó.
Per la constelada alsaria
deu volar, sense remô,

l'angelical estolada...
Com s'apaga aquell estel!...
Ja en la llevantina arcada
és un xic més blanc el cel.

El vell patró s'esparpella,
guaita a llevant i a garbí:
la sideral maravella
aquieta el seu cap albí

que, entrebaltit, torna caure...
Dorm, car patró, en pau el cor,
si demunt teu l'espai llaura
la cèlica flota d'or

i a la llum del naixent dia,
breçat per ones i vent,
s'enfonza ton bastimet
dins la blava llunyania...

Lo cant del poeta

O bella Maria
la del cabell d'or!
Al llavi et voldria
al llavi i al cor!

He nascut vora la platja.
Una barca em bressolà.
Fou l'aurora de ta imatge
la primera que em sobtà.
Cor batent, et so trobada
en les flors i el blau dels cels,
de fragàncies circundada,
de fragàncies i d'estels.

Has estat dintre ma pensa
com un sol sempre fulgent,
i la febre més intensa
de mon pit adolescent.
Quan l'amor se'm desvetllava,
la llum de tos ulls cerquí;
i a llur flama dolça i blava
nostre idil·li s'expandí.

De mirar-te tant, naixia
en bell inefable excés,
de mon front la poesia
i en ma boca encesa el bes.
Per'xò, d'ensà que t'estima,
en batec foll, mon anhel,
he emborronat qualque rima
plena de foc i de mel.

Com una xarxa s'encorba,
ple d'esperances, ton sí;
una ànsia eterna contorba
fondament a tú i a mí
La ma s'enlaira en la branca
vol eure'l fruit ja madur,
el bes cerca la carn blanca
del fillet que em portes tú.

Quan l'amor tregui poncella,
beneïda per tothom,
vull ornar la flor novella
amb la gràcia del teu nom.
I voldria que en sa cara,
plena de roses i llum,
es veiés la de sa mare,
tota dolcesa i perfúm.

Nostre amor el temps no acaba,
oh adorada del meu cor!
Es vast com la volta blava
o com nostres platges d'or.
Ta boca fou la primera
de verge, on l'amor beguí.
Que ta boca falaguera
cloguí mos ulls en morir!

O bella Maria
la del cabell d'or!
Al llavi et voldria,
al llavi i al cor.

Una donzella

Erem dotze els teus poetes
oh Cenacle benaurat!,
i sentiem les segetes
de ta hel·lènica beutat

L'un cantà la llum que't rega,
l'altre l'alba dels teus ulls,
el més jove ta faç grega
i el més vell l'ona dels rulls.

Els poetes érem dotze,
i cap no lloà l'encís
del dolç clotet del teu colze
entre randes fonedís.

La núvia canta

Avui és dissabte... Quan baixi al jardí,
cap al tard, ma dolça trèmula estrelleta,
trucarà a la porta de casa el poeta,
el de clenxa rossa, llavis de carmí.

Sota aquell roser
feixuc de poncelles,
l'amor se n'hi vé
i ens duu flors i estrelles.

Dels llavis del jove
cauen flors d'amor
damunt de ma roba,
damunt del meu cor.

I no em cansaría
de sentî la veu
plena d'ambrosía
del poeta meu.

Ma vida és commosa,
tot m'invita a amar,
obrint-se una rosa,
l'ocell en cantar,

el cel blau que em mira
amorosament,
l'aigua que sospira
i els besos del vent.

I aquella amiga meva rossa i tendre
que va mostrar-me el seu fillet tot nú,
com un fruit que s'acaba de despendre
d'un branquilló madú.

Que era bell en els braços de sa mare
l'infantonet rosat, mitg adormit!...
Em va fer pena el no ser mare, encare,
i vaig sentî una cosa al fons del pit!...

Felíç la núvia que estima
i el poeta jovenil
i l'amor dins d'una rima
i la flor del mes d'Abril!

Josep Granger

Joan Draper

Fill d'Arenys de Mar, d'aquesta encisadora vila plena de casetes blanques com les gavines, ha demostrat amb inspirades poesies el veritable enamorament que'n el seu cor sempre ha servat per ella.

Els seus versos són d'un estil tan propi, que'l caracteritzan com a un dels més notables poetes de la escola moderna, notant-se en ell, una marcada preferència en lloar les escaientes bel!eses del mar gran, amb una inspiració molt sentida i bellament interpretada, que convertida en poemes vibrants, deixa sentir el regust aspre de les aigues, i la dolça tendresa del oratjol que les remou i les besa.

Ja en la jovenésa, va deixar-se portar pel seu amor a les nostres lletres, fundant l'any 1907 en la vila de Arenys, un quincenal titolat *L'Avenir*. Mes tard va formar part de la redacció de *La Costa de Llevant* dedicant-se a la lluita pel catalanisme i donant a coneixer el seu temperament ardit, treballant amb fermesa pels ideals que defensava.

Ha obtingut molts premis en diferents certamens literaris i ha format part de jurats. En els «Espetacles i Audicions Graner» va estrenar diversos quadres amb música del mestre Xavier Maimí i també té estrenada al teatre del Centre Regionalista d'Arenys la rondalla *Amor sempre triomfa.*

Ha publicat un llibre titolat *Aires de llevant* i té a punt de publicar-se, la comèdia lírica en tres actes *La posada del amor* amb col·loboració d'en Prudenci Bertrana, i en l'actualitat col·lobora en la *La Veu de Catalunya*, *El Correu Catalá* i en diferents periódics i revistes.

L'OVELLA (*)

Com em plauría ser l'ovella blanca,
que mai no abandonava el seu tancat
i que encara oblidava l'herba franca
per poder del Pastô estar-se al costat.

Però m'esdevinguè com a la branca
que's tomba a fòra. I el pas ja fou dat.
Ai, és tan temptador saltâ una tanca,
quan es veu tot amb ull meravellat!

Anima meva, ovella esgarriada,
deixa el trescâ afollat de prada en prada
i posa't a belar pel teu perdó.
Jesús vindrà a ta crida anguniosa:
no podent ser l'ovella piadosa,
sigues la que retroba el Bon Pastô.

(*) Poesia inèdita.

EL RETORN

Com aquell que abandona la mullê,
guanyat per els encisos d'altra fembra.
així mateix un temps m'esdevingué.
Jagut damunt dels camps, era el Setembre

un faune ornat de pàmpols i raïms,
qui jogava la flauta de set canyes.
Amb ella m'encantà i em dugué als cims;
fent-me deixar la mar per les muntanyes.

Als primers jorns tot me semblà tan bell
que ni de la muller feia memòria:
cada cim es tornava un escambell
i era Thabor per a la meva glòria.

I m'empenyía el cos un viu dalit
i els ulls duia prenyats de clarianes.
Si en la pujada em fadigava el pit,
m'oferien repós les herbes blanes

i encara, amb una veu insinuant,
em feien llur convit les fontanelles.
Jo em sentía tan alt com un gegant
i amb les mans abastava les estrelles.

Per sort durà ben poc l'encantament.
En tant que s'escursava cada dia,
en la llàntia del cor l'enyorament
vessâ el seu oli, i una flama pia

em recordava la perennitat
de l'oblidada meva amor primera,
oferint-me la clara venustat
del seu cos en eterna primavera.

Car la muntanya anà perdent l'encís:
que les fulles s'en duia la ventada

i el cel, tan vari, sigué sempre gris
i tot va amortallar-ho la nevada.

Còm podia volê una amor mortal,
que tan prest em deixava solitari?
D'un Comte Arnau cal l'ànima avernal
per a abrandar la carn dins un sudari.

I ja em trigava l'hora del retorn,
que fou a l'endemà; en florir l'aurora.
Emperesit, es desvetllava el jorn,
prò mon euga avençava, trotadora.

rostos avall, com l'aigua, vers la mar,
que al lluny lluía sa blavor xalesta.
Adeu, muntanya! M'era tan poc car
son record, que ni vaig girar la testa.

Ben aviat, de trist, torní joliu.
Així un amic inesperat, trobava,
bru i humil com un frare, un caseriu,
amb cèlica corona de llum blava.

I acudiren també els germans ocells,
donats al vol igual que la crinera
de l'euga, i el meu cor va cantâ amb ells
la bellor d'aquella hora matinera.

Fins que sortí la vila al nostre pas,
la meva, la gentil, dolça i galana.
Com abans, que era infant, em duia al braç,
vingué a rebre'm amb aire de germana

que veu entrâ a la casa el fill perdut
per art d'engany, prò sap que és bo de mena:
el front li vaig besar, molt commogut,
i ella me'l besà a mí, noble i serena.

Després, ja no tenint aturadô,
reprenía el camí que duu a l'esposa;
(estremía mon cos l'emoció,
com un oratge fa estremir la rosa).

I ella, la mar, m'estava allà esperant,
enamorada igual que al primer dia,
i em parlà amb una veu parrupejant,
com si no res sabés de ma follia.

Encisadora i casta i atraient
a la faisó de verge pudibunda,
i augusta al mateix temps del lassament
de la muller pròdigament fecunda.

Qui hagués pogut fer etern l'instant tan breu!
El sol, al punt més alt del romiatge,
era la teia encesa d'Himeneu
i ens ofería un tàlem d'or la platja.

La mar mudà son ritme en baticor,
en tant que amb escumeig, per tarongina,
jo la guarnía, com si fos fadrina.
I reflorí nuvialment l'amor.

ELIA DANSA

Temoregament la tarda
se'n va darrera del sol,
pressentint la gran basarda
de la nit plena de dol.

Arriba la marinada
qui refrigera a bell raig
i és fresca i és regalada
com una rosa de Maig.

Elia i jo seiem a vora
d'un prat novell, sense flôs.
Tal com l'aura brunzidora,
pren un viu delit son cos.

I entra al prat i dansa, dansa...
Duu nus els peus inmortals
i, arborada de frisança
d'ales, manté'ls braços alts.

L'àuria cabellera solta
—llarga, rissada, opulent—
rítmicament es revolta
a l'embat del moviment,

i la túnica lleugera
tiva i flameja que apar

una vela marinera
lliscant damunt de la mar.

De la mar, amb aigua verda,
del prat, qui exhala l'odor
humitejant de la userda,
en lloc de la salabror,

i sosté en el llom per nauta
l'ardit tritó de l'oreig,
qui enjoia amb cançons de flauta
la calma del seu oneig...

Dansa, dansa. Ara'ls dos braços
cuetegen com reptils,
ara'ls abaxa un xic lassos,
ara'ls redreça virils,

ara, manyaga, els atura
en la candor dels pits, com
volent véncê'ls la fretura
d'alçar llur vol de colom.

I, darrera la boirina
sedosa del vestit blanc,
l'esguard atent endevina,
tremolant de ritme, el flanc.

Però'ls peus damunt l'herbatge
posa tant aladament
que li dexen, com l'oratge,
sols un lleu estremiment.

Quína relegió estranya
axís inspira dansar?
Diría que és la muntanya,
sense deu, el seu altar

i que'l nou rite demana
per la mort sangnant del jorn.
Elia sa fervô encomana
tan fort a tot lo d'entorn,

que l'indret ha près d'un temple
el reculliment beat.
El ponet se la contempla
com un ull incendiat.

Ramón Torres Rosell

Veusaquí un escriptor barceloní ben conegut. Totjust tindría deu anys quan per inclinació es posà a fer d'escolanet a la desapareguda Església de les Gerónimes i més tart a la de Betlém, on hi habia de Rector el seu cosí, el malaguanyat Dr. Llort Rosell. Aleshores en Torres, escolanet molt volgut del mai prou plorat Mossen Jacinto Verdaguer a qui cada dia anava a comprar l'humil desdejuni, agafà l'afició a les belles lletres, i amb els seus pocs cabals logrà comprar una bona col·lecció d'obres dels clàssics que llegía amb veritable delectança.

Als catorze anys, va engrescar als seus companys de estudi, a fer una petita Revista íntima, literària, que omplíen de versos, articles i dibuixos.

Passaren temps, en Torres sols estudiava a hores per donar preferència a un treball manual que li proporcionava tristesa, mes li era de necessitat. El seu ideal era un altre; conreuar les lletres, qu'era lo que més sentía, logrant publicar algunes poesíes i proses en varis periòdics de fòra, sobre tot en *Crónica de Valls*.

L'amor a la Pàtria i a les lletres sempre ha sigut en ell inacabable, fins a l'extrèm de perjudicar-lo materialment, fundant periòdics, organitzant vetllades i conferèncíes de Cultura, fent sentir al jovent un amor sà a la Poesia de la nostra terra.

A l'any 1909 fundà l'important Revista setmanal *Joventut Teatral* on hi publicà molts treballs ja ben mesurats pels seus mestres, el malaguanyat Oliva Bridgman i En

Joaquím Ayné i Rabell, col·loborant més tart en les més importants revistes i perlòdics de nostra terra.

Darrerament n'ha fundat d'altres, tals com *Cultura* i *Catalunya* mes avui algunes amargors i desenganys, molt freqüents en literatura, el tenen bon xic retret.

Fa sis anys, va instaurar els importants Jocs» Florals de l'«Associació Autonomista Catalunya», que presidí dos anys i en el derrer en fou vis-president. Porta també guanyats un gros nombre de premis ordinaris i extraordinaris en diferents Jocs Florals i Certamens de Catalunya i té escrites tres obres teatrals, una d'elles acceptada per la empresa de Romea en temporades passades i que actualment no vol estrenar i té publicat, amb segona edició, el formós llibre de poesíes *Sonatines*.

Darrerament ens ha entussiasmat fent-nos sentir alguns fragments de dues obres més ja acabades, que demostren la delicada inspiració del poeta Torres Rosell i l'amor qu'ell sent per totes les coses de la seva Pàtria volguda.

De nostres muntanyes

Esboços

El Pastor

Oh, pastor bon pastoret
missatger de les muntanyes,
que t'adorms cantant cançons
prop les viles totes blanques...

Oh, pastor que ningú sab
l'hermosor d'eixos paratges,
i els misteris de la nit
en la inmensa serralada...

L'aire porta un gust de cel
que s'imposa dintre l'anima...
quina olor de romanins
i de menta amb la rosada...

Tu t'enfiles als cimalls
per trovar-te el cor ben ampla,
i resant de cara el cel
al entorn neixen flors blanques

I les portes al altar
a la Verge Inmaculada,
qu'ella tot ho vol ben pur,
com la neu de les muntanyes...

Quina ditja oh, von pastor,
tu que al cim tens l'estimada
que t'espera bo i cantant,
i tu també sempre cantes...

Les cançons que't va ensenyar
d'infantó ta bona mare,
prop de la capella humil
d'on pastures la remada...

L'hermita solitaria

Salut hermita encisera
qu'ets posada al mitj del vent,
i reps llamps de les tampestes
quan bruela el firmament.

Ets rònega, i engalanes
els paratges embaumats,
i ets ensemps ma companyona
en aquestes soletats...

Ets tota pobrica i vella;
mes tents excelsa bellor;
per xo a dintre tes penombres
hi vinc a explaiar mon cor...

I ajuntat en ton misteri,
canto i reso qu'es conçol,

i tot somriu amb mes vida,
i em reflexa un raig de sol...

Quina llum mes clara i viva,
quina inmensitat d'espai...
fins les voires cotonoses
semblen de neu en desmai...

I veig ma dolça vileta
amb son cloqueret sencill.
i apar que anyorat me cridi
amb l'amor de mare a fill...

Oh, ma vileta xamosa
qu'escampes olor suau;
m'has enrobustit la vida
sota d'aquest cel tan blau...

Cel que llumena ma pàtria
com el color de la mar,
i com l'ona escumejanta
es seré, es pur, i clar...

I també t'enyoro sempre
vila de mes il·lusions
pel record que'm tens de pàtria
i de la mare el petons

Plau-me veure't des la serra
bo i sentint el rossinyol,
i seguint a la ramada
trenar rims qu'em son conçol.

I trescant per les muntanyes
i en l'alta hermita fent nit,
el meu cor se m'ajeganta
i s'esplaia l'esperit...

Font-misteri

Raja tan pura i tan clara,
i el seu doll es tan frescal,
que sembla una ona de cantics
de cel, que al esperit plau

Raja tan dolça i divina
que gonfla el cor de quí'n beu;
deixa flaires per on passa,
i escampa perles arreu...

Es l'eternal Font-misteri
que raja de dia i nit;
no's cansa mai, i la vetllen
els estels de l'infinit...

Es una font milenaria,
que raja serres avall,
i fructifica a les terres
d'aquella menuda vall

Quina excelsa transparencia,
quin cel blau i lluminós,

el meu esperit se aixampla
quan l'aire li porta olors.

I amb les flors de l'encontrada
de color i flaire fi,
s'hi apedreguen les docelles
tots els dies el mati...

I de flors s'ompla la pica,
i es remullen bojament,
i l'aigua que sempre brolla
fresseja amorosament...

Raja pausada i serena
com un ritme divinal;
es un cant que ve dels angels
de la volta sideral...

No es la font de l'amargansa
es la que ve des del cel
î te'l gust de la rosada
com la bresca en te de mel...

Adeu, la font misteriosa
plàcida sempre en ton raig,
que ja tinc l'ànima forta...
Ja tornaré un altre maig.

Bosquerols d'aquestes comes
que viviu amples de cor
oïnt els tocs de campana
i en pau do Nostre Senyor...

Resteu sots el cel blavíssim
que jo retorno a ciutat...
Adeu-siau i a reveure
Pirineu i Montserrat.

R. Torres Rosell

Angel Guimerá

Qui no coneix al gran poeta; qui es, del mes gran al mes xic, que al pronunciar aquest nom no assaboreig tot el regust que dintre d'ell porta amb un sentit respecte vers aquest home venerable; aquest home que amb tot i portar el seu cap cobert amb la blancor de la neu, serva dins del cor tot el caliu i la energia de la jovenésa, causant l'admiració dels vells, i fent que'l venérem respectant-lo com a un apóstol els joves?

La seva pensa constant-ment en producció, hens ha fet coneixer des de la comedia al drama. des de la prosa a la poesia, les mes formoses produccions com son les obres *Terra Baixa*, *Mar i Cel*, *Maria Rosa, Mossen Janot*, *Lo Fill del Rei*, *El cor de la Nit*, *La festa del blat*, *Sol Solet, Gala Placidia*, *Jesús que torna*, *La Reina Jove*, *Indibil i Mandoni*, *L'ánima es meva*, *Joan Dalla, Alta Banca* i altres que han causat l'admiració de tots els catalans.

Amb la poesia, ens ha fet sentir les vibrants cadencies patriótiques, i les dolceses amoroses, ja llegint la seva insuperable producció *L'Any mil*, ja fruint de les tendreses de les seves poesies infantívoles, quina dolça realitat ha fet que vejesim vivents els plaents recorts de nostra infantesa.

Perço aquest nom, ha recorregut amb pasmosa rapidesa tots el recons del nostre poble i ha passat les fronteres; perço ha sonat i sonarà sempre junt amb el nom dels mes preclars poetes, per no morir i viurer eternament al entorn nostre com un alé per donar exemple i energia a les generacions presents i futures; com un recort inmortal del seu pas per la terra.

Davant les sepultures dels Reys Catòlichs a Granada

Escoltèu!... Mitja nit. Per les arcades
hont jauen les imatges oblidades
d'Isabel de Castella, d'En Ferran d'Aragó,
han rodolat les dotze batallades
ab gemegant ressò.

Estesos en la freda sepultura,
dormen los Reys, voltats de nit obscura.
De cop, los ulls sens nines obra En Ferran sever,
y, girantse en lo llit de pedra dura,
li parla a sa muller.

—Ma esposa, ma Isabel: sóch jo qui't crida,
com en les nits d'esplay sobre la vida,
llavors que, unint los regnes, uniren nostre còs;
que sento esglay de vèuret adormida
quan jo no tinch repòs.

Puix l'ayre brunz portantme de Castella
clam d'enemichs contra ma patria bella,
y sento com gemeguen los tristos catalans:
que l'estrella d'Espanya es sols estrella
pel front dels castellans.

En aquestes poesies hem respectat la ortografía del autor.

«De pau y amor farèm lo maridatge;
igual seràn lo teu y'l meu llinatge»,
diguerem: y la iglesía, tot joya, ens benehí.
Y ara fan nostres fills lo germanatge
d'Abel i de Caí!

De tossal en tossal, ferint sens treva,
ma raça enllà y ensà la raça teva
contra'ls alarbs bregaven, los regnes acostant;
y en lluyta a Casp, ta casa fou la hereva
lo pacte preparant.

Present a nostra boda consagrada
volgué fernos d'amor nostra fillada;
y ab bèlica escafandra cobrintse'l noble front,
d'un mar de sanch tragueren a Granada.
y d'altre mar un món.

Mes tants afanys y angoxes, tanta febre,
tanta sanch y suors y planys per rebre
l'un poble al altre poble, bé'n són malaguanyats;
que un jorn y altre jorn s'axampla l'Ebre
y'ls gols són esborrats.

Despèrtat, donchs; àlçat del llit i mira;
que la lley d'amor es lley de ira
y sol a dalt del trono ton poble s'ha assentat,
al meu poble dexanli la cadira
hont sèu l'ajusticiat!

Vermedors de mes glories lo llençaren
per terra, ensoperbits lo trepitjaren
volent sa sava esprémer com els rahims del cup;

y arran del cor la llengua li tallaren.
Qu'estrany, si sanch escup?

Del llibre de sos furs ne feren presa
guarnintse'l jaç dels fulls d'exa grandesa;
y en ell, cobrint ses llagues d'un troç del meu penó,
s'hi revolca y badalla en sa peresa
l'escarransit lleó.

Mes jo sé prou qu'enrera ma fillada
torna a girar la vista esperançada
y, recordant als avis, hi truca en sos escuts;
que axeca'l front devant sa lley cambiada
per la lley dels vençuts.

Qui sab, muller, si Deu en l'altra vída
la unió feta en la món no ha benehida.
que'en nostres esponsalles lo càlzer me semblà
ésser la copa de verí servida
a Carles mon germà.

Quí sab si allà en lo cel clamen alhora,
de genolls davant Deu, justicia i fòra,
plorant lo príncep Carles y ta germana ab ell,
y'l càstich pels botxins encar implora
l'odiat comte d'Urgell.

Quí sab si al séu costat resta acoblada,
pregant també justicia, la gentada
que ha mort a Catalunya, cridant la llibertat:
y ab ella està la Verge ab flors voltada
de Nuria y Montserrat.

Quí sab si Den ab sa mírada's troba,
y ha compadit la Catalunya nova,
y, pels grillons desferne, sa dessra l'eyna llu
qu'esmolaren Clarís y Casanova,
y vol danarla a algú!

Ma esposa! Ma Isabel...—Tal li parlava
a la Reyna En Ferran Y ella enfonsava,
quedantli'l cor de pedra, lo cap en lo coxí!...
La gent que mana a nostra gent esclava
també respòn axí.

Cant de la Raça (1)

Al bressol de la Patria
s'hi troba un nou infant.
Els avis tots moriren:
la raça va endavant.
El sol vermell apunta,
la lluna's va apagant.
La mare vetlla y fila
el bressol engronxant.
—Bim bam, bim bam—
ab veu que surt de l'ànima cantant.

«Oh, fill de mes entranyes,
els pits tinch abundants.

(1) Del drama «L'ànima es meva».

Ta Terra serà teva,
que a tu no't mataràn.
Sos hèroes y sos martres
fins morts s'axecaràn.
Jo filo la bandera
els dits mullats de sanch.»
—Bim bam, bim bam—
ja sento la bandera espetegant.

La mare bressa y canta;
el nin la va escoltant.
«Minayres: vinga ferro,
que'l dia ja va entrant.»
La farga ja s'arbora
y'l mall va repicant.
Les eynes de la guerra
ab quín dalit que's fan!
—Bim bam, bam,—
y al entorn les espurnes van saltant.

La lluna sembla morta
al front dels mussulmans.
El nin, les mans enlayre,
va ab la mare cantant.
Rebaten les campanes
per montanyes y plans;
les armes éspeteguen;
fins les dònes s'hi fan.
—Pim pam, pim pam,—
y'l sol ja es nostre en mig del cel triomfant.

Los emigrants que tornen

Lo trasatlàntich corre, pel vent empès.
Torna de l'Argentina: may que hi anés.
La nit es tenebrosa y'l mar es brau
y alça l'esquena l'aygua sota la nau.
Mes lo mariner canta:—No tinguèu por,
que anèm a Catalunya, patria del cor.—
Quan les ones s'aplanen, ja prou rcsar,
y surt el sol alegre sobre del mar.
Poch a poch a cuberta tothom hi acut.
Que Deu ens dó bon dia.—Company, salut.—
Són catalans que un'hora per l'or cegats,
de sa llar se n'anaren, malaguanyats!
Y, pobre com sortía tota la gen,
la torna a casa seva l' anyorament.
Y'l trasatlàntich vola cap a llevant
y homes y dònes parlen sardanejant.
—Fins te trobo més jove—diu un marit.
—L'ayre de casa nostra que ja he sentit.
—En què penses, Antonia, que't veig plorant?
—Penso en la pobre mare qu'està esperant.
—Les campanes del poble jo he ohit dormint.
pel bateig del fill nostre que va venint.
—Jo penso que s'acosta la festa gran!
—Festa major, que alegres tots hi seràn.
—Jo penso en les caceres de bon matí.
—Jo encare vull la mona del bon padri.
—Jo vull ballar a plaça.—Jo als envelats.
—Jo vull el ball de coques.—Jo'l dels casats

—Jo texiré altra volta, que soch traçut.
Catrich, catrach! Díumenge l'arròs perdut,
—Jo tornaré a fer puntes, flors y llacets.
Catrich, catrach! Ja sento ballà'ls boxets.—
Mes tot d'una glateixen ab força'ls cors
y de cop ja no ballen los balladors
y'ls cants de les sardanes ja s'han callat,
que al lluny, sobre les aigües, surt Montserrat.
Escoltèu la sirena quín bram de boig!
Lo passatge que alegre! Quíns crits de goig!
—Ja som a casa nostra, que'ns veu d'enllà!
La nostra aymada terra ja estén la mà!
May més la nostra patria la dexarèm
y en la terra hont nasquerem hi morirèm!
Que visca Catalunya! Companys, ja hi som!
Visca! Per sempre visca!—crida tothom.

Angel Guimerà

Apeles Mestres

(Mestre en Gai Saber)

En un dels homenatges publicats per CATALUNYA LITERARIA, dic parlant d'aquest popular poeta: «Parlar d'en Apeles Mestres, és parlar del poeta català més poeta dels qu'en la actualitat trepitgen terra catalana» i no vaig desencaminat al dir-ho, puig aquest admirable cantor de les belleses de la Natura; el creador de les formoses poesies de platja i dels enèrgics poemes *Flors de Sang*, ve a ser en la nostra terra com un Campoamor en terres catellanes. I dic Campoamor, perque la seva poesia té una gran semblança amb la del gran poeta, prò porta en sí una més marcada virllitat que aquèlla, puig al ser escrita amb la parla nostra, pren un altre energia que no tindria amb llengua castellana.

Sols llegint les seves obres, pot fer-se un la complerta visió de lo que veritablement és la personalitat d'aquest poeta i dibuixant d'una pessa.

Té estrenades moltes obres teatrals com són: *La Rosons, Picarol, La barca, La Sirena, La nit de Reis, La presentalla, Margaridó, L'honor. Qüento de Nadal, Ceguera, L'Avi, L'estiuet de Sant Martí, ¡Justícia!, La barca dels afligits, La viola d'or*, i altres, moltes d'elles amb musica dels principals compositors catalans.

Ha publicat els llibres: *Avant, Microcomos, La nit al bosc, Idilis, Cants íntims, La garba, Noves balades, Llibre d'hores, Pom de cançons, Abril, Llibre d'or* i altres.

Fou proclamat Mestse en Gai Saber l'any 1908, i té premiades en els Jocs Florals de 1915 les seves poesies *Flors de Sang*.

L'obra d'aquest gran poeta, és de les que deixen un grat record inesborrable, per ço amb tota veneració l'hi faig ofrena del meu més sincer homenatge.

Semprevives (*)

Endreça

La Sempreviva és la flor
que fins morta y tot no mor;
viva és or y morta és or,
or sempre, sempre!

Ni sa corola's marceix
ni son perfum s'esvaheix;
humil flor d'ermot, floreix
ab vida eterna.

¿Per què em fem símbol de mort
si és la vivor del record,
si és l'emblema de lo fort,
de lo immutable?

Quan tota fulla ha caygnt,
quan tot cos s'ha corromput,
ella viu com ha viscut;
és flor de sempre!

Per xó, devot teu fervent,
ja que no un bell monument,
t'ofereixo aquest present
de Semprevives.

(*) Del llibre per publicar «Semprevives».

* * *

Lo qu'avuy són carrers y cases y empedrats
altre temps era un mar d'espigues y roselles;
l'iglesia, en solitut, s'aixecava entre els blats,
y's foníen, volant per damunt dels sembrats,
la veu del campanar y el xisclar d'oronelles.

Tot era llum y espay y repòs y sentors,
catifa de verdor quan l'Abril perlejava,
onejanta mar d'or d'armonioses remors
quan reya el sol de Maig fent florir nous amors
y el de Juny flamejava.

Eren els camps, dormint a un pas de la ciutat,
despertantse els matins al sò de la campana
cantant al pic del sol un cant d'etermitat
ignorant que prop d'ells hi hagués Humanitat
y prop d'ells abrusés la febre ciutadana.

Al través dels sembrats, seguint un caminet
que semblava fressat pel va y vé de formigues,
avançàvem tots dos.—Tu y jo, sols,—de brasset,
fent pomells de llacsons, cugula y gamomet
y roselles de foch y daurades espigues.

Y declinava el Sol en el gran cel serè
convidant als sembrats a una santa dormida;
y en veu baixa, ab fervor, parlan... no sé de què
—tal vegada d'amor... tal vegada de re,—
semblàvem sacerdots del temple de la vida.

¡Oh, llavors, quina pau en la terra y el cel!
¡Que corpresos y ungits de gaubança ens sentíem!...
Damunt nostre la nit estenía son vel,
salmodiaven els grills... apuntava un estel...
¡y erem feliços!... ¡Y, ay, tal volta no ho sabíem!

. . . .

Ha passat temps, molt temps. — Lo qu'aquells anys pas-
eren camps formenters y planura daurada, [sats
avuy—sense llacsons ni roselles ni blats—
avuy són tot carrers y cases y empedrats...
¡Tu ets morta y enterrada!...

* * *

¡Oh, el primer bés, el bés tan suspirat,
aquell esclat de gloria,
el bés esbojarrat y xardorós
que'm va abrusar la boca,
que vaig donarte en un transport d'amor
darrera aquella porta!...
¡Oh, el primer bés, que'm féu en un instant,
el més feliç dels homes!

* * *

¡Oh, el darrer bés, aquell que vaig posar
sobre ton front de morta,
aquell bés dolorós, sense retorn,
que'm va glaçar la boca,
aquell bés silenciós que't vaig donar
al bell peu de la tomba!...
¡Oh, el bés darrer, qu'en un instant em féu
l'home més infeliç de tots els homes!

* * *

Aquell vestit bonich que duyes l'últim cop
qu'hem anat al teatre,
¡còm poder sospitar que l'haguessis de dur
sols un'altra vegada!

¡Que l'haguessis de dur rodejada de flors,
immòvil, erta y pàlida,
per empendre el camí vers el país d'ont may
ningú ha tornat encare!...

Aquell vestit bonich que duyes l'últim cop
qu'hem anat al teatre,
¡pobre vestit bonich, pensar que no era més
que ta propia mortalla!

* * *

La grotesca y maligna calavera
resseca y descarnada
la del buyt costellam y conques buydes,
la del riure sarcàstich,
que com vil histrió salta y gambeja
tot blandint una dalla;
la insolent y burleta calavera
de les dances macabres,
aqueixa no és la Mort.
La Mort és digna
y és noble y justa y santa;
no riu ni gesticula. Silenciosa
ab sos dits clou uns parpres.
ab son bés clou uns llavis, y detura

un cor cansat de batre.
Es el remey de tots els mals, la hostesa
que, oferintli posada,
al viandant fatigat diu amorosa:
«¡Ja has trescat prou: descansa!»

* * *

Pensaves en els altres
molt més qu'en Tu mateixa;
visitaves malalts,
aconsolaves penes,
prodigaves consells,
socorríes miseries;
feyes el bé pel bé
sens mirar a qui'l feyes,
sens demanar en pach
ni agrahiment sisquera.
Eres rica d'amor y de pietat
y en feyes bona almoyna y a mans plenes.

Aixís, sempre ab pas ferm,
has passat per la terra,
com els estels errants,
qu'el firmament travessen.
Passen... però al passar
¡quín rastre lluminós deixen enrera!

* * *

Tot sol ob el meu dol no estic may sol;
el dol és bon company; cap com el dol.

No'm deixa un punt; ell va per tot ont vaig;
és mon fidel servent en tot quant faig.

Ell m'ajuda a evocar antichs records;
ell plora ab mi si'm veu plorar pels morts.

Junts passegem pels vells paratges ont
ma ditxa ha passejat; ell sab quins són.

Sobre l'ala del somni, cada nít,
volem junts pels jardins del infinit.

Y ni en la freda tomba em deixarà:
el dia que jo mori ell morirà.

Ventura Gassol

Nat a la Vila de la Selva del Camp de Tarragona l'any 1894, va cursar els seus estudis en la Universitat Pontificia de Tarragona, estudiant les Humanitats, la Filosofía i la Teología, essent aquest el motíu principal de dolç ambent místic que respiren la major part de les seves produccions.

Consagrat el seu esperit completament a la nostra Literatura, vingué a Barcelona a l'edat de vint anys, on des d'allavors el seu nom ha sonat en molts dels nostres concursos literaris, cridant especialment l'atenció les seves traduccions dels clàssics publicades en diverses revistes, mostrant una especial preferencia per Horaci.

Porta publicats dos llibres de versos un d'ells *Amfora*, un conjunt de sentides poesies que porten marcat un sentimentalisme, que's nota especialment amb la Elegia Tardoral, del seu segon llibre *La Nau*.

Dedicada en l'actualitat la seva atenció al teatre, ha estrenat amb èxit sorollós el seu poema dramàtic en tres actes i en vers que porta per nom *La cançó del vell Cabres* i té en preparació un drama de caràcter llegendari i el seu tercer llibre format amb un triat conjunt de versos d'amor, que serà publicat properament.

Cabelleres vellutades

Cabellera vellutada
de Jesús Crucificat,
qui ets ungida i amarada
de penumbra i soletat

tú qui dolça i compadida
d'aquest vell Sant Crist desnú,
et reclous, tota la vida,
en l'oblid de l'àngel brú,

compadeix al qui adelera,
en el clam dònam l'oblid
d'aquella altre cabellera
qui em turmenta dia i nit.

Era negra i tenebrosa
i odorant de la fortitut
i volava'l vent conmosa
com un bell serpent hirsut.

Joventut adelerada,
cobejant un nou turment
sota el dol de la diada
la seguía impenítent.

La ciutat tota brogía
de la gran generació
qui contrista, hi revivía
la tragedia del Senyô.

Mes d'aquella gran història
de Jesús Crucifcat
n'obscuries la memòria,
cabellera de pecat.

Que eres negre i tenebrosa
com aquella del Crist nú,
i la gent era conmosa
quan te veien voltâ a tú.

Bell comens de la recança
ja em sotjoua el puniment,
¡qui en pogués habê oblidança
d'aquella hòrrida serpent!

Novament resplendiría
cambra meva de claror
i a la nit hi fora pia
la tenebra del Senyor.

Oh! la meva cambra austera,
violada amb tal despit,
per aquella cabellera
que no puc donar a oblid.

A les nits de més paüra,
jo la veig, millor que mai,
desinvolta en la foscura
i esplandint-hi el fer esglai.

I la sento remorosa,
que s'atansa cap a mí,
com un ala d'au negrosa,
qui m'augura mala fí.

I si en vull fugî amb recança
i encoman l'ànlma a Déu,
¡oh divina esgarrifança,
me la sento dintre meu!

I allavors soc l'au negrosa
i so el bell i hirsut serpent
i el pecat i l'ombra afrosa
i so el goig i so el turment.

M'aconhorta l'esperança
de que a l'hora de la mort
podrà haber la deslliurança
del turment d'aqueix record.

I gaudir d'aquella umbría
qui fa amable i qui fa pía
d'una dolça pietat,
cabellera vellutada
de Jesús Crucificat.

Càntic nou

Floreixin els bordons a nostres dits!
sonin com un flautat les nostres venes!
que al fons dels nostres pits
ens han nascut noranta nou sentits
i hem vist una llum nova a les carenes.

Els núvols han plogut gotas de sang,
els roserars tots s'han desclòs alhora
i el nostre corser blanc
per damunt de les flors, la pols i el fang
s'ha perdut com un foll núvols enfora.

Aquells camins que feia jo als cimals
en companyia de la teva imatge,
ara els vull fer reals
amb tu que ets plena de sentits carnals
i ets el començ i el fi del meu viatge.

I ara que als nius ja piulen els moixons
i els arbres ja brotonen i tu em crides:
—què hi ha dintre els brotons?—
et diré:—El matetx que en el teu fons
hi ha mil fruits de passió, mil vides.

No te les sents a dintre teu de ple
com criden amb la veu enrogallada:
—Treieu-nos del no-re,
mare dels ulls tranquils i el front serè,
que volem veure el cel i l'estelada?—

Deslliura'ls de turment i de neguit.
N'hi ha prou amb que en diguis la paraula:
és dels teus fills el crit,
senten mancar l'escalf del nostre llit
i la claror del volt de nostra taula.

Amada, arrenca'ls ja de dintre teu,
no deixis que s'asseqnin de tristesa,
que sense l'amor seu
qui és que ens muniria de la neu
i de l'hivern gebrat de la vellesa?

Elegia tardoral

Homo homini frater in patria

I

Amic de ciutat,
beat el déu que et mena a la muntanya.
No t'hi podia dur pas millor temps,
ni cap altra hora fóra més sagrada.
Al cel ja es sent el tomb de la tardor
i estem al caure d'una dolça tarda
Sota el portal obert al vianant
l'amistat t'hi farà l'estada amable
i l'olor de les fruites del canyís
que ja comencen d'ésser arrugades.
Ara és el temps quan abelleix el camp,
que una claror d'or vell tot ho amara
i les llums s'endolceixen a l'esguard
i fins la mar té una blavô esblaimada.
Al pla negreja el verd avellanar
i les vinyes ja hi són mig apagades
i pel damunt hi sura el polsim blanc
dels olivers de testa aureolada.
Ara és el temps que torna poc a poc
aquell silenci greu de les muntanyes.
El cant de les plegades ja hi ha mort
i els vremadors ja són en terra estranya.
Ara s'hi torna ja a sentir de nou
el dring llunyà de relles i d'aixades.
Ara els ocells no temeran ja pus:

a parelles les merles endolades
et passaran a frec a frec de mans
i veuràs com s'ajoquen refiades,
la pota en l'aire, el cap esplomissat
ben acotxat dessote de les ales.
Veus aquesta ombra que envaeix el pla?
Es d'aquella carena més llunyana;
suara era una flama de ponent,
ara és fina com l'ombra que en devalla,
ara el capvespre l'ha cubert d'un vel
de setí fi i de seda amoratada.
No sents quina dolçor baixa del cel?
Som al tombar de l'hora més sagrada,
s'atansa aquell instant de la tristor
i de les cobejades enyorances.

II

Veus aquests cims i aquella llum enllà
i els camps i aquella mar ara llunyana?
Em veus a mí? Doncs jo soc ton germà
en Catalunya nostra mare pàtria.
I aquesta pàtria que ara veus tan gran,
ai doló! és una pàtria encara esclava.
No veus aquell pagès darrera el bou?
L'amor li té la taula ja parada,
mes l'amor i la taula i ell i el bou
tots són esclaus, ja ho foren els llurs pares.
No sents sota el rafal del mas veí
aquella mare jove com hi canta?
Ella i el fill que bressa són esclaus.
Escolta, si no, el cant. Quina tonada!

Veus allà al lluny devora de la mar
un monument de roca eternitzada?
Es la Seu on reposa el nostre rei
tan alt i dret i fi com una espasa.
Mes, oh cendres del rei, no desperteu,
que com nosaltres també sou esclaves.
Altres cendres de reis, i catalans,
per aquest sòl de Déu són escampades:
esperen que una veu eleni fort
i es remouran en flames arborades,
que sota de les cendres hi ha el caliu
que ha d'abrandar la pàtria banda a banda.
Oh tu pagès que cantes resignat!
Deixa el mantí i penja ja l'aixada
i a trenc de jorn empunya bé la falç
segant, tot tu t'has de sentir un altre.
Desferma el bou i a cada cap de corn
dues teies hi siguin abrandades.

Ventura Gassol.

Ignasi Iglesias

L'Ignasi Iglesias és un poeta líric com pocs n'hi ha que puguin igualar-lo. Ell és un veritable dominador de la poesia amb la que hi juga a mida del seu gust, assolint a moments els límits més enlairats del lirisme; ell és també el consumat dramaturg que porta en les seves obres uns sentiments tan francs i nobles que de primer moment ja dominen la sensibilitat popular, per la naturalitat amb que son presentades. Les més conegudes són: *El cor del poble*, *La Mare eterna*, *Les garses*, *Joventut*, *La senyora Marieta* i *Nostra Parla.*

L'art de l'Ignaci Iglesias, potser és el més difícil de jutar, molts que han volgut fer-ho han sofert sensibles equivocacions en volguer esplicar el sentit veritable dels seus escrits, puig han vist en ell a un poeta exaltat, a un escriptor excessivament social, i no han sabut compendre el pur reflexe dels sentiments del seu cor. Ell no és més que un poeta, prò no un poeta per força, no un d'aquests que's creuen ser-ho i no són més que uns fabricants de versos sense poesía i sense sentit que només entenen un poeta, el que escriu estrofes i més estrofes, com una màquina versificadora; ell és el poeta que en cada paraula posa un boci de l'ànima i en cada ratlla un bateg del seu cor. Aquest és el veritable Ignaci Iglesias i no el que molts han cregut, fos o no per conveniència.

Les poesies que d'ell publiquém en són una veritable prova, puig hem triat entre les seves produccions les que sens ésser molt conegudes, porten dins d'elles un més marcat atreviment poètic, millor dit, un més marcat reflexe del que sent aquest gran poeta.

La blavor del mar

Blavor del mar, mirall fidel
del blau del cel.
¡Oh com atraus al pescador,
trïomfador,
amb cor d'infant i sense fel!
Encís del mar:
el pescador
deixa, per tú, la seva llar
—que és el seu blanc reposador—
i, entre'l teu blau i el blau del cel,
dut per l'atzar,
tot ell devé espiritüal,
amb l'ideal
pur i enlairat com un estel.

Mar blau, mar blau,
engolidor
de la claror
que a l'home atrau.
Mar blau, mar blau,
refexador
de la negror
que al nostre cor ha fet esclau.
El pensament,
trïomfalment,
en la blavô
de l'horitzó

s'eixampla, alat,
amb absoluta llibertat,
í fa més pur al pescadô.
¡El mar l'atrau,
tan blau, tan blau!
La terra no.
Puix sols de lluny té la blavô
del seu anhel;
puix sols de lluny s'assembla al cel.

La seva llar,
com el seu cor, de cara al mar,
senzilla i blanca,
és una flor que mai es tanca
rïent al sol,
sempre en perill de pena i dol.
La seva llar
és el seu port,
és el seu far
de vida i mort
que vessa llum en la blavor,
eternament encisador.

Cant de vida

Camtem victòria, dona estimada!
Ja tinc parada
la nostra llar.
Es blanca, blanca; i assolellada.
Talment diries que està encantada
mirant al mar.

Cantem hosanna, ma bona amiga!
Deixa que diga
qui no'm coneix.
Tot amant pobre, per molt que ho siga,
si pren exemple de la formiga,
la llar guarneix.
Riu, dona verge, cor-floridora,
prometedora
de fruit d'amor.
Tú, que ets alegre i alegradora,
canta'l fill nostre, que vé amb l'aurora
del teu rubor.

Mira la terra, que és rïallera!
La Prîmavera
m'ha retornat.
Ja no'm fadigo ni'm quedo enrera,
tot i fent via per la dresera...
Ja m'he salvat.

L'ànima'm sento forta i ardida:
dret a la vida.
rient, em du.
Vola que vola, canta, agraïda,
perqué, amorosa, l'has redimida;
i ara és per tu,
tota per tu!

Esplai

Què fas, cor meu, que no bategues?
Què fas, cor meu. que no sospires,
ni, alabatent, el vol desplegues,
o no't regires,
com un colom, al fons del pit,
per volâ, amunt, a l'infinit?

Que estàs parat...? Que, potsê, ets mort?
Respon-me, cor!

Ton propi pes t'enfonza a terra,
i en tu s'aferra
el mal del món, elxelador.
No ets volador!
No tens alè per volâ al cel,
com un estel
o un sol petit, vessant claror·

Amunt, cor meu:
no't faci por
si veus els cims coberts de neu!

Aires de muntanya

Ja som al cim de la muntanya
i el sol tot just s'ha desvetllat.
Reposa un xic, dolça companya,
que costa amunt t'hauràs cançat.
Reposa, amor, al tou de l'herba,
que és el coixí per tu millor,
i vés mirant com ens observa
la lluna en mig de la blavor.
Guaita, allà al fons, tota nevada,
i fent contrast amb el cel blau,
com resplendeix la serralada
amb la claror del sol que hi cau.
Jo, mentrestant, vull contemplar-te
de fit a fit, al teu costat...
Ja l'aire pur vé a acaronar-te,
descapdellant ton pentinat.
Així estàs bé: d'amor rendida
tot sospirant de cara al cel,
i tot fruïnt la nova vida
que enrobusteix ton cor fidel.
Després, a baix la fresca ubaga,

respirem l'olor dels pins
i el dolç perfum, que t'ubrïaga,
dels vïolers i els romanins.
Allà a ciutat ningú t'espera;
mes quan tornem al nostre lloc,
ja no't diràn la passionera,
ja no't diràn el lliri groc,
Ningú veurà aquella malalta,
quan notaràn el teu delit,
i la rojor de cada galta,
com si'l teu cor hagués florit.
Te trobaràn emmorenida
per aquest sol esberladô,
però duràs esclats de vida
tot alletant un infantó.
Un infantó que s'aponcella
tan sà i robust que, allà a ciutat,
destacarà com la rosella
quan resplandeix en mig del blat.

Les altures

Quan veig el cel blau,
tan ras i esplandent
que canta i atrau,
voldria enlairar-me, volant lliurement,
i estendre pels aires el meu pensament,
deixant de sê esclau!

Quan veig un aucell
que vola, cantant,
li envejo les ales que bat, triomfant:
voldria enlairar-me, ben lliure, com ell,
i estendre pels aires la veu del meu cant.
No puc encelar-me!
No puc esplaiar-me!
Soc fill de la terra! Soc fill de la terra!
Si pujo a la serra,
m'ofego, pujant.
Soc fill de la terra,
soldat en la guerra
que'ls homes se fan
i sempre es faràn.
La vida, amb ses ànsies, al cor se m'aferra,
i tot sospirant,
contemplo els aucells que volen, cantant.

Ignasi Iglésias

Remei Morlius

Una poetesa de més bella història literaria fòra difícil de trobar a Catalunya. Els seus escrits són coneguts fins en terres castellanes ont conqueriren també molts merescudíssims llorers. La poesia, que amb tanta facilitat domina, esdevé en la seva ploma inspirada com una melodía dolça i clara, sense cap paraula extranya ni el més lleuger obstacle en la frescor del ritme, ple tot ell d'una claretat tan natural i senzilla, que ha fet assolir a moltes de ses composicions una especial popularitat.

La seva tasca abundant fins avui, ha trobat la merescuda acollida, conseguint que en tots o quasi tots els Jocs Florals i Concursos literaris de Catalunya, sentíssim el ressó del seu nom. comptant-se que en aquests últims anys de vida literària, arriben a més de setanta les composicions premiades d'aquesta gran poetesa, havent-hi entre les mateixes, tres Flors naturals, sis Englantines i sis Violes.

Com es pot veurer, a Catalunya també existeix en la dóna el grau de cultura necessari, perque d'ella en surtin tan exemplars plançons, imprescindibles en nna antología.

De mon camí

Ràpit el cor me polsa y a reposar m'obliga...
¡De mon etern viatge jo'm sento la fadiga!
Sobre ma testa pesen tot un munt d'hivernades,
als soleys de mig sigle mes nines són cremades...
Pelegrí de la vida, mon peu creuà la terra:
¡la tinch tota midada des del mar a la serra!
Sé quantes amatistes té'l vel del Infinit:
¡tant he vist en ma ruta'l cel de fit a fit!
Sé per què la rosada s'adorm damunt la flor;
sé per què es blanch el lliri; per què la poma es d'or;
sé l'oració que resa eternament el mar:
«Estela de l'albada, may te podré besar!...»
Sé'l prech que fan les ombres filagarçant son dol;
sé per què l'anyorança es mal sense consol...

Ràpit el cor me polsa y descansar no puch:
¡porto'l pes de la vida com un farsell fexuch!
Soch com el riu que corre clamant esgarrifós:
«Avall»... sense esperança... «¡Avall sense repós.
Ha arrocegat ma pena per el camí més llarch!
¡fins l'ambre de les roses m'ha esdevingut amarch!...
¡Oh! si parlar poguessen les coses que jo he vist!
per'xò són blanchs mos polsos y tinch el cor tan trist...
Jo he vist boyres espesses y fulgurà'ls cels blaus...
Jo he vist la Mort petjantne cabanyes i palaus;

jo he vist brillar traydora fins als cims més esquerps,
l'estela enverenada del rastre de les serps...
Jo he vist la perla fina fonentse entre'l vi d'or;
Jo he vist vessar de llarmes la copa del dolor...
Mon pas ha dut seguici... Ensemps han fet ma via
a davant la nostalgia... destràs la melangía...
Les dues ombres silentes seguexen mon camí...
no les veig ni les taco... ¡y sempre van amb mí!
Elles omplen ma ruta d'espines y d'abrulls
y estenen un fret suari qu'enterboleix mos ulls;
un suari que's desploma y cau damunt mon pit
com cau en les fossanes la llosa del oblit...

Ràpit el cor me polsa. ¡Quí descansar pogués!
dormir en un Oasis... dormir per sempre més,
somnià'en un llit de roses tot un poema d'or
fins que'm dexés la Vida als braços de la Mort,
o bé que al despertarme, el flam d'un clar estel.
omplís de llum mos passos fins qu'arribés al cel!...

La llegenda del campaner

¿Mai reposa'l campaner de Valldaura?
com ell cap se'n trobaría dèu lleugues a l'encontrada...
Dues campanes té'l cloquer... ni un sol jorn resten en vaga
y'l campaner té una filla que l'ajuda a brandejarles.

Les campanes són de bronze... saben totes les tonades:
quan toquen Festa Major sembla que perles esgranen,
sembla que filin fils d'or pels cims de les serralades...
quan toquen l'Ave María, sonen tan dolces y clares
que florexen les violetes y les murtreres esclaten,
si un jorn branden a agonía, les notes són tan estranyes
y d'una tristor tan gran que fins s'obren les fossanes;
quan toquen a mort d'albat, sembla que passi un vol d'àn-
y abraçades als fillets tremoles totes les mares; [gels
y quan fina una donzella, tan gemegadores planyen
que dins l'ombrós cementiri s'hi senten plorar les ànimes.
¡Bim!... ¡Bom!... ¡s'hi senten plorar les ànimes!...

Les campanes se fan velles, les campanes de Valldaura,
les campanes de l'iglesia comencen a estar cansades...
La muller del Rey Felip, n'ha fet fondre una de plata
perque'l Rey ja es guanyador de tot el país de Flandes.
Fins a dalt del campanar el fill del Rey va a portarla;
l'Infant vòl que toqui a Gloria... ¡no hi vol tocar la cam-
al tercer repich que fa va cayent estrocejada... [pana!
els troços que van cayent cauen com si fossin llàgrimes,
la filla del campaner els va aplegant en la falda,
el campaner dintre'l cor s'hi sent una esgarrifança...
la campana de la Reyna diu que li durà desgracia...
¡Ninch! ¡nanch!... diu que li durà desgracia...

La filla del campaner es la joya de Valldaura
quan baxa del campanar té la frescor de l'albada.
Al mateix peu del cloquer el fill del Rey va a esperarla
(si'l Rey Felip ho sabía ben segur l'empresonava.)
«Tinch palaus de perles y or... vós sereu la mia dama...»

«¡Primer seré del torrent quan baxi la torrentada!...
El cloquer s'es enfosquit y les esteles s'apaguen...
misteriós en la foscuria ressona'l toch de les ànimes...
¡Campaner!... tòca a mal temps, que ja brunzèix la bo-
[rrasca,
¡campanes!... brànda a agonia que ja vé la torrentada!...
¡Bom!... ¡Bom!.. ¡que ja vé la torrentada!...

¿Per què'l campaner no toca?... ¿Per què han callat les
[campanes?
Des dels gòtichs finestras veu passà'una visió estranya;
veu passar un cavaller... als braços porta una dama...
la dama es la seva filla... l'Infant el qui l'ha robada...
(quan ho sabrà'l Rey Felip, la testa li farà caure).
Del torrent en el llit d'or, ja hi jau una sombra blanca...
la clotxa de la Regina, sí que li ha portat desgracia!...
¡Bim!... ¡Bom!... ¡sí que li ha portat desgracia!...

Pels finestrals del cloquer, hi entra en revol de fantasmes;
la qu'es més negra de totes porta la vesta més llarga;
porta una dalla lluhenta: quan ens toqui'ns farà caure...
El campaner ja ha caygut. ¡La falç es ben esmolada!
Pels finestrals ennegrits ja han desfilat les fantasmes;
una tan sols n'hi ha restat... la de la vesta més llarga...
ella fa de campaner de l'iglesia de Valldaura,
ella fa de campaner fins que n'hi posin un altre.
¡Mare de Deu, ajudèunos!... ¡la Mort toca les campanes!
¡Bom! ¡Bom! ¡la Mort toca les campanes!
Les toca pel campaner de l'iglesia de Valldaura,
pel campaner i sa filla que ja no poden tocarles.
¡Bim! ¡Bom! ¡que ja may més podràn tocarles!...

La llàntia votiva

En l'iglesia rònega de Santa María
tan rònega y vella, que's desmaya en runes,
el flam d'una llàntia crema nit y dia,
com un ull que plori en les ombres brunes.

Y aquell ull tristíssim de vibrant parpella,
damunt del such auri qu'omplena la copa
sembla que sanch vessi... La llàntia es vermella
y en sanch torna l'oli qu'en el vas s'aglopa.

Y s'obre y s'acluca l'encesa pestanya,
y's barreja ab llàgrimes el such de l'oliva:
una dòna negra, cada nit, s'afanya
perque parpellegi la llàntia més viva.

Cada nit, ab l'oli, la llàntia sedenta
un tresor de llàgrimes avara s'emporta;
cada nit, la dòna, flectada y gementa
en les lloses fredes, cau lassa, com morta.

Y la llàntia tèrbola, en l'iglesia obscura
fa ballar les ombres ab sa mueca rara;
fins fa que trimoli sa llum insegura
la Santa Madona, des del fons de l'ara.

Y l'iglesia vella. fexuga's desploma;
belluguen ses pedres a un plany d'agonía:
«Créma, llàntia, créma, que'l pecat d'un home
ja'l sab una mora de la Morería...»

«Perque sa greu culpa el cel li perdoni,
abans no t'apaguis ¡ay! llàntia vermella,
si vols que per sava les venes te doni,
cremarà en sanch viva la roja parpella.»

«Créma, llàntia, créma, com far de tristura;
del such que t'aviva no'n dexis cap gota...
¡sempre tindràs sava, càlzer d'amargura,
qu'es el plor de mare font que no s'agota.»

«Créma, llàntia, crêma, de nit y de dia
sota de les plantes de la Sobirana
créma, fins que'ls moros de Morería
plorin qu'una mora s'hagi fet cristiana.»

Allavors, una òliba, per la flama cega,
rasa brunzidora de la Verge'l Soli,
y's penja en el càlzer, que espurnant gemega,
y xucla les llarmes que fan tèrbol l'oli.

Y quan ha xuclada l'amarga beguda
fatídica volta per la nau ombría;
y'l nial cercantne, xiscla esmaperduda:
«Malhaja la mora de Morería!...»

Com la fulla al arbre la mare tremola,
pel pecat d'un home tot fent penitencia,
y en sa greu fatiga, per terra rodola,
y'l temple l'ampara vessant de clemencia.

Mentrestant, la llàntia dolorosa fina:
com un cor sens sava té'l ble que no suca,
y com gemma roja que fulgueix divina
fa un ramell de granes y son ull acluca.

La llàntia votiva ja ha clos la parpella;
de son ball reposen les tenebres fosques;
per l'esquerdat absis surt la lluna bella
filant sa llum blanca en les pedres tosques...

Dalt l'altar en runes riu la Sobirana
y que'l fill retorna la mare somnía:
¡sol d'Orient, fulgúra! ¡la mora es cristiana
y ploren els moros en la Morería!...

Y en l'Iglesia rònega, cayguda en esberles,
com gegant granítich que's trenquès els òssos.
entre una corona de safirs y perles
s'hi trobà la llàntia, partida en cent troços.

Remei Morlius.
Vda. Andreu

Poal Aregall

Fill de Sallent, als disset anys ja col·loborava en varies revistes catalanes. Fou director del *Diari de Sabadell* i redactor de la revista *Feminal* i actualment es crític teatral de *La Veu de Catalunya*, ont se firma amb el pseudonim de «Jordi Clar».

Fou també un dels principals fundadors de *La Revista* que dirigeix En López Picó.

Ha publicat diferents llibres com són: *Gloses femenines* (1914), *Çò que deu ésser el feminisme* (1915), *Les dones devant la guerra*, *La responsabilitat femenina* i *Mots plaents i desplaents* (1916), *De l'educació de la Dòna* i *Mants espectes del feminisme* (1917), *Graziel·la*, *La germana rienta* (1918), *El cas de Sa Il·lustríssima i les dolçes feminitats* (1919). *Els meus dimonis*, *Germana*, *Dolça germana* i *La meva amant* (1920).

Com a comediògraf és d'un estil finíssim i encisador com es pot veure amb la seva obra estrenada al Romea l'any 1919, *L'Amor vigila* qu'està plena d'una naturalitat molt perfecta i *El Xicot tímid*, quina bellesa i bonica construcció ha fet que quedés en programa dins del teatre català.

Es autor també de l'obra en un acte *Animes núes* i la comèdia en dos actes *La dolça veu*, totes elles d'un excepcional valor literari.

Com a poeta es distingeix per la seva naturalitat en la versifcaciô sense que's noti cap paraula forçada en el ritme, que tregui la bellesa poètica que fa agradables les seves poesíes.

L'anunciament

Ara que és l'hora del repós dalit
i tot el món es tanca a casa nostra;
ara que el cos se sent rejovenit
sols de guaitar la llum que hi ha en ton rostre.

Ara que som ¡oh espós! tant de costat
com grills d'una taronja assahonada
i comptes les angoixes que has passat
esperant que l'amor tregués brotada,
deixa que lloi nostre temps present
mentre aixequém els ulls, serenament,
on els estels tremolen com parpelles.
Deixa que passi aquest hivern tan crú
que al retornar el fruiterar madur
ja uns altres ulls esguardaràn estrelles.

El pas dels emigrants

Com els soldats d'una llegió vensuda
camí del port els emigrants fan vía
cap-baixos, neguitosos i en silenci.
Camí del port els emigrants travessen
l'urb remorosa sota un cel de núvols
amb passos vacil·lants. La ruta és llarga
i el pes feixuc del miseriós bagatge
posa en sos rostres demacrats i pàl·lids

una suor de moribond. I els muscles
dels brassos capolats per la fadiga
son impotents per a aguantar i tremolen.
I en cada espatlla com formant part d'ella
el que no hi dú un infant hi dú una alforja.
Tot ho porten damunt: odi, esperansa,
neguit, dubtes i fam i sòn i engoixa
i una febre de viure i d'enriquirse...
Passa l'estol dels emigrants; udola
el vent per la ciutat, mes ells caminen
devers al port com ànimes en pena
amb ulls porucs i esperansats, alhora...
Camí del port els emigrants fan vía
com els soldats d'una llegió vensuda...

Oració de la vida nostra

Senyor, la nostra vida talment és una mar
que te hores de calma i hores agitades
i d'altres en que sols se sent el respirar
tranquil de les onades.

Senyor, la nostra vida talment és una mar;
mes les hores de pau hi son poques vegades;
tan poques, oh, Senyor, que un hom les pot comptar
sens fer llargues comptades.

Senyor, la nostra vida talment és una mar;
una mar que es revolta amb forces ignorades;
i un dia rera l'altre sentím el clapotar
furïent de les onades.

Senyor, la nostra vida talment és una mar
on les ones de pau hi son tan espaiades
que, quan hi son, Senyor, sovint solen passar
sens haverles gustades.

Senyor, la nostra vida talment és una mar;
i aquesta mar que té hores aquïetades,
quan les tením aprop no les sabem amar
tal com deuen sê amades.

Senyor, la nostra vida talment és una mar.
Senyor, la nostra vida no sab lo que és gosar.

Com comensa el meu cant a la Ciutat

Totes les grans ciutats tenen un cranc
que, poc a poc, se'ls menja les entranyes;
no son ni els carrers bruts i plens de fang
ni el fum que entela el verd de les muntanyes.
Es un corc que no dona cap senyal
fins que el posterma arriba al moll dels ossos;
quan els homs han comprés quin és el mal
la carn ja cau podrida i feta a trossos.
Ciutat malalta: jo't diré el meu cant
i obriré tes artèries, tremolant,
per fer rajar la sang borda i podrida.
Ciutat malalta, condemnada a mort;
encar que tos pulmons respirin fort
el mal que dús a dins et pren la vida.

Corrandes a una veïna

I

Ai, veïna la veïna,
que tens sempre un ciri encés
al davant d'una Regina
perque et dongui un bon promés,
i li dius Ave-Maries
i oracions que tu has escrit
i li dius les lletanies
i el rosari al anâ al llit.

II

Ai, veïna la veïna
que has complert vint-i-cinc anys
i et sab greu de ser fadrina
i no tenî altres afanys
que el cuidar de tes germanes
que no tenen gaire seny
i no fan lo que tu els manes
perquè l'amor les empeny!

III

Ai, veïna la veïna
que els teus pregs no son oïts
i per això tot l'amoïna
acreixent els teus neguits,
i el promés que tu voldries
no s'atansa cap a tu!

Ai, veïna si ho sabies
que el seu amor ja el te algú.

IV

El te algú que ignoraries
si per mi no et sigués dit:
el promés que tu volies
avïat serà marit.
I ho serà de ta germana
que no crema cera en và
ni a la Verge s'encomana
perquè es pugui maridâ.

V

Ai, veïna la veïna;
què en faràs de l'amor teu
si per cas quedes fadrina
i no et vol ningú prop seu?
Ai, veïna la veïna
perquè havent-hi un ciri encés
al davant de la Regina
no ve mai aquest promés?

De tu i del temps

El temps ara és voluble; tan aviat fa sol
com l'aigua cau mandrosa i enfanga nostres vies.
Oh, dona, fa com tu, tan prest rendida al dol
com decantada al riure de vanes alegríes...
Mateix, mateix que tu, son, dòna aqueixos dies...

Tu i jo sols...

A Mercé Font.

Perquè estem sols
amada,
seré ben teu tal com tu vols.
Beuré la llum de ta mirada
i ella em darà confortament
pera mostrar ben nu el meu pensament.
Perquè estem sols, cada paraula
serà dita amb la carn i l'esperit;
els teus genolls em serviran de taula.
I jo prop teu seré gorit
del desconsol que em don la poca-solta
de tot lo que m'envolta
excepte tu, que mai no m'has traït
perquè l'amor t'es una escòlta
dia i nit.

La cançó es va perdre un dia...

La cançò es va perdre un dia,
ai, la cançó!
I on era ningú ho sabia
quina dolô!
Habia fuit dels cimals perquè els pastors no cantaven...
Habia fuit de la mar perquè els marins l'oblidaven...
Habia fuit dels convents perquè els monjos sols resaven...

La cançó es va perdre un dia,
ai, la cançó!

I on era ningú ho sabia
quina dolô!

La cançó anava perduda...
La cançó no era volguda...
Ja tothom la creia morta...
Mes un dia, ardida i forta
va trobarla un Orfeó...
Vola, cançó...!

Ball flamenc

Damunt d'un empostissat que gemega amb persistencia
una mossa es contorsiona amb selvatge enervament
una guitarra mandrosa, plora com fent penitencia
seguint el ritme monòton del taconeix indolent.

Choreja el públic la dança amb renecs i udols ferèstegs:
els vasos de *manzanilla* son buidats avidament;
un home ofereix deixalles d'alguna casa de préstecs
a un torejador que porta un anell gros i lluent.

La guitarra encara plora; la dansa segueix encara;
la gitana suor espesa te en els pits, brassos i cara
i anguileja el cos raquític com si estés endimoniat.

La llum somorta i cansada els rostres torna verdosos...
cauen els vasos i ampolles... els ulls es tornen vidriosos...
. . . .
La gitana cau extesa amb el rostre amoratat.

M. Poal-Aregall

Emili Guanyabens

En Emili Guanyabens és el poeta líric més sencill i el que més naturalitat mostra amb la seva poesia, sembla extrany en una personalitat de tan grans qualitats literàries pugui existir al ensemps una sencillesa tan extretremada, el seu nom conegut per la bellesa del seu treball, no ha sonat en les nostres orelles desde fa molt temps i quan varem sentirlo fou encar que ferm poc alabat per lo que veritablement és aquest gran poeta que per molts potser hagi passat sens dar la veritable apreciació al seu hermós i poètic treball.

La seva poesia plena d'una naturalitat tan franca i d'uns pensaments tan viscuts, fa sentir al nostre cor tot lo que'l poeta va sentir en el moment de gravar en el paper les estrofes inesborrables degudes a la seva producció filla d'un sentiment, com fora difícil trobar-lo després d'aquells grans homes que foren En Maragall i Mossèn Cinto.

En Guanyabens, és el record d'aquells dos grans homes, fosos en un prò amb un refinament més purificat encare.

La força poètica que respiren les seves poesies porten dintre les seves estrofes un regust tan nostre qu'és com una cosa imprescindible en la nostra terra.

Algunes de les seves poesies han sigut adaptades a la musica per diferents mestres com l'Enric Morera, qui ha vtst en elles el caient popular que tant escau a les cançons de la nostra terra.

Els seus treballs han estat premiats en diferents Certamens i Concursos literàris. Fou nombrat Mantenedor dels Jocs Florals de Barcelona l'any 1910.

Té publicats diferents llibres com són: *Trasplantades* (versions de diferents poetes francesos, s'oferiràn sempre com un pur model), *Alades* (1897) i *Voliacions* (1903).

L'avi

Al raig escàs que el sol d'hivern envía,
assegut al portal de la masía,
va un vell barbotejant:
—Què hi faig, al món, si ja per res serveixo?
Per donâ un pas, Déu sap el que pateixo!...
Després... casat el gran...—

De cop, son fill, tocant-lo per darrera:
—Pare!—li diu amb cara riallera.—
Un noi!... Tot ha anat bé!—
I el vell, anant-se alçant, amb veu commosa:
—Encara puc ser bò p'alguna cosa.
Anem. Jo el bressaré.

El darrer glop

Adormidet, xuclant el pit encara,
la pobra dóna el besa tot plorant.
La llum de l'alba, de raigs d'or amara
la testa rossa del bonic infant.

—Avui vindran, fill meu—diu afligida.—
Avui se t'enduran, rei del meu cor!
Et volen a ciutat! ¡Com si la dida
no en sabés prou, de conservâ un tresor!...

Qui m'ho havia de dir! Perquè et portessin
va caldre que sentís dringar dinês:
avui, perquè de mi no et separessîn
donaría el que tinc... i encara més!

La nit de Sant Joan

Sant Joan és festa gran.
A cavall de les escombres
van les bruixes cavalcant.
Nit de flames, nit d'infern:
Sant Joan ha d'ésse'etern.

La parella enamorada,
tota foc, adalerada,
passa prop de la foguera,
que s'aixeca espurnejant,
bruelant, llengotejant,
ara avant, ara endarrera,
mentre el fum es va escampant.
Va escampant-se arreu un fum
com encens d'edat passada,
com de cosa que es consum
dins la pensa, ja esblaimada;
com record d'un raig de llum.

. . . .

La gentada volta el foc;
el foc minva a poc a poc;
la quitxalla el va saltant;

riu i canta la gent gran:
riu i canta, canta i beu.
Torna a crèixe'el foc arreu.

. . . .

La gitana, sens repòs,
garlant sempre, vincla el cos
en fantàstiques figures,
oferint bonaventures.
¡Quína olor fan els clavells
I l'alfàbrega a pomells!

. . . .

La foguera es fa caliu:
la parella enamorada,
vora el foc, es mira i riu.

. . . .

I s'allunya la parella,
bo i parlant-se a cau d'orella,
i es veu perdre's tot seguit
en les ombres de la nit.
I el caliu quin serpejar!
I els xicots vinga saltar!

. . . .

I s'allunya la gent gran
tot bevent i tot cantant.
I, apartant conjurs i bruixes,
ja el nou dia va apuntant.
I la lluna fa ganyotes
a les mortes foguerotes
que tant ha remaleït:
tota aquella santa nit
que, esmortida per les flames,
sa llum pura no ha lluït!

. . . .

I ve el dia esplendorós,
ple de vida, xafogós,
removent colors i flaires.
I s'allunyen les remôs.

Sant Joan és festa gran.
A cavall de nostra pensa
mil records van cavalcant.
Nit de flames, nit d'infern:
Sant Joan ha d'ésse'etern.

L'arbre trist

A la terra arrapat,
amb quin goig veig venir la tempestat!
Amb quina fruïció
veig com es va atansant la gran negrô
d'on surt el llamp irat,
dels núvols desfermat,
ferint l'espai amb sa fulgent blavô!...
Però, en havent passat, quina tristô!
Quina tristô, el cel blau!
El sol, que pesat cau
sobre mes llargues branques!
Que triestes, sobre el riu, ses clapes blanques!

El riu! Qui en fos, de riu!
Sempre cantant! De terres molt llunyanes

portant cançons avall, ses hores blanes
van discorrent! I víu
veient món, i passant entre altes serres,
i sentint el llenguatge d'altres terres!
Ell rai! Qui en fos, de riu!
Jo sempre ací clavat,
esperant que algun jorn la tempestat,
compadida de mi,
vulgui acabar d'un cop el meu patî!
Oh! Quin dia serà
que l'aiguat mes arrels deslliurarà
de la terra que sempre ací em reté!
Oh! Quin dia podré,
com el riu i amb el riu, feliç cantar,
i córre' avall, avall... i no parar
fins a prop d'un escó!
I trobar-hi ma fi dant escalfô,
ja convertit en amorós tió,
a la colla arraulida
que en ma mort cercarà la seva vida!

Cada dia

Sobre els camps cau el sol de ple a ple.
El cel és tot serè,
sense un núvol, sense rê.
Suant, suant,
el pagès va treballant;
la parella va liaurant.

A raig fet va la suor
des del cap del llaurador,
i la terra les gotes engoleix
i a l'home beneeix.
Be prou que s'ho mereix:
suant, suant,
la terra va llaurant.
El verd dels camps i el blau del cel es besen:
es fan un llarg petó
que dura tant com la clarô.
Els grills no sé què resen.
Ja avansa la foscô,
que el sol esbargírà.
Terres, d'aquí a demà.

El vell de l'hort

Plantes ací, fruiters allà,
l'hort, tot plegat, fa un goig que encanta.
El vell pagès que el ve a cuidâ
porta un feix d'anys: se'n va a vuitanta.

Fa esclatar lliris i clavells;
de tota arrel la set apaga:
l'arbre, ufanós de brots novells,
li dòna fruïta i ombra en paga

Camina ja tot encorbat,
però el seu tros encara el crida:
flors i verdures l'han voltat,
com bons amics, tota la vida.

Ja, en aquest hort, quan era noi,
les papellones perseguía;
un xic desprès, minyó alegroi,
el sol l'hi vela tot el dia

Tenint a sobre el blau del cel,
rebent la calda perfumada,
voltat d'abelles que la mel
treuen del pler d'una besada;

¡com l'ha amarat, aqnest tros d'hort,
amb sa suor. fins a hores d'ara!
Es ja tan seu, que ni la mort
ha gosat treure-l'en encara.

Plantes! El jorn que això serà
restareu tristes, decandint-vos!
Com ell ningú us estimarà!
D'enyorament ireu morint-vos!

E. Guanyabéns

Francesc Matheu

(Mestre en Gai Saber)

En Francesc Matheu, és el poeta de les cançons vibrants de la raça, és el creador dels poemes que porten per fonament el més sagrat foc del patriotisme, el que fa sentir dintre l'esperit del poble, tot aquell agre-dolç qu'ell ha volgut donar a les obres creades per la seva feconda inspiració, i les que han fet sentir en el cor de les joventuts aquelles estrofes de revolta i de lluita, un pregon respecte vers al mestre que, com un nou profeta, les ha concebudes

Emprò això no vol dir, que si ell amb els seus cants aspres i amarats d'energía arriva al grau màxim, portat pel seu exaltament, que hagi de concentrar-se el seu treball sols en aquest estil incomparable, sino que ans al contrari, quasi be pot dir-se. que amb les seves poesíes eròtiques, no se sap trobar una sola cosa que pugui jutjar-se amb quin dels dos caires es veu més la mà mestre, si en el patriòtic ple de fortalesa, o en l'amatori ple de dolçor i galanía.

En Matheu ha estat un veritable lluitador pels ideals de Catalunya. L'any 1873 va formar part de «La Jove Catalunya». Més tard, amb En Picó, Montserrat i Arcs, Sellarés, Nanot-Renart, Ubach y Vinyeta, Raventós, Bertrán i Bros, i Franquesa i Gomis, varen fundar una Societat Literària que portava per nom «La Misteriosa». L'any 1875 va publicar el llibre *Cançons alegres d'un fadrí festejador*, l'*Anuari Català* (del que sols es publicàren dos volums 1875-1876) *Calendari Català* (1864) amb col·laboració d'en Pelai i Briz) Fou Director de l'*Ilustració Catalana*. Fou proclamat Mestre en Gai Saber l'any 1882, és el fundador de «Lectura Popular i Catalana» i des de l'any 1906 qu'és president del Concell Directiu dels Jocs Florals de Barcelona.

En Francesc Matheu és un dels homes que deixan un inesborrable record a la terra ont varen neixer, amb l'herencia de les seves obres.

Brindis

A mos amichs

Encara no'ns entenen;
què hi fa? ja'ns entendràn.
Dexèm rodar la bola,
que prou se'n cansaràn.
Encara se'ns moteja
d'enteniments malalts;
encara'n diuen somnis
dels nostres ideals.

Y donchs, beguèm,
cantèm,
beguèm y somnièm.

Somniadors nos diuen;
donchs, somnièm, amichs;
los qui desperts son pobres
en somnis tornen richs.
Lo nostre serà un somni
de goig, d'encís, d'encant,
somniarèm la patria
potent y lliure y gran.

Somniarèm la patria
lliurada de partits,
gangrena y podridura
qu'enteca'ls esperits;
lliurada del pillatge
y del saqueig traydor
d'exa nissaga borda
que li rosega'l cor.

Somniarèm la patria
ab l'honra qu'ha perdut,
sencera la corona
y sense fanch l'escut;
y al despertar del somni
durèm dintre del pit
més odi per la purria
de tant y tant partit.

Somniadors nos diuen;
donchs, somnièm, companys;
cerquèm l'embriaguesa
d'eix nèctar de cent anys;
ell porta la sòn dolsa
que cura tots els mals...
Encara'n diuen somnis
dels nostres ideals!:..

Y donchs, beguèm,
cantèm,
beguèm y somnièm!

Afany

Quan remous tos gegants brassos
còm m'enamores, Mestral,
fent cruixí'en sos perns la terra,
esbufegant per l'espay!

Per dessobre les montanyes
hont los núvols no han pujat,
com un riu que surt de mare
te llenses sens aturall.

Y rodoles y t'estimbes
y't redresses cargolat
escabellant les montanyes,
escrostonant los rocàms;

xapes pinars y rouredes,
traus les feres de llur cau,
y a les àguiles atupes
y'ls esmicoles l'alàm;

la mar, com si fos ta aymía,
t'obre'l pit quan t'hi rebats;
y en ta volada't seguexen
y muden patria'ls sorrals.

Mes ay! què't val exa forsa
prepotent, rey del espay,
si en tes ales invisibles
no pots mon còs axecar?

Si mentres penyals y roures
te'n emportes esglayats,
mon còs mesquí que't desitja
dessobre terra roman!

Oh, quàntes, quàntes vegades
febrosech t'he somniat,
espargidor de tempestes,
correguent sota un cel blau!

T'he somniat abrassantme,
besant mon front inflamat,
emportantem sobre'ls núvols
y encara més alt, més alt...

Ben abrassats, com dos nuvis,
ab tu he corregut l'espay,
empaytant les nuvolades,
capgirant lo curs dels llamps.

Com un desitx foll, corríem
per un espay sempre clar,
y a cada cop de tes ales
veya'l món més allà baix.

Semblava qu'enllà's fonía,
ja era un punt, ja era un borrall;
y alsava'ls ulls, y al dessobre
veya'l cel llampeguejant.

Ardits a escalar la gloria
avansavam sens parar

per grahonades d'estrelles
y mons en flor tot just nats;

y sorpreníem converses
d'estels joves delirants,
y de les llums abrassades
lo voluptuós respirar.

L'embriaga claror dels astres
se m'infiltrava en la sanch,
los mons novells esclataven
dantme besos a ruxats;

y sens parar la volada
seguíem endalf, endalt;
ja sentía olor de gloria,
ja assolía etern descans,

ja'ls besos dels mons paravan
al bes de l'eternitat,
ja la llum de les estrelles
era un incendi eternal...

quan, tornant de mon deliri,
tornava a trobarme esclau,
dessobre'l fanch de la terra
sense cadens lligat,

mentres sentía per l'ayre
ta veu de trò rebramant
y arrossegant les tempestes
per dessobre de mon cap...!

De la guerra

1898

Una cansó vull cantar
d'una pobra Mariagna
que tres anys hà que té un fill
a les guerres de l'Espanya.
La guerra dels espanyols,
n'hi van molts, no'n tornen gayres.

Venen correus y correus
y no n'arriba cap carta;
si pregunta pel veynat,
no'n saben rès de l'Habana,
y del batlle y del rector
no'n pot treure l'aygua clara.
Algú diu qu'ha sentit dir
si està ferit d'una bala;
segons un altre ha contat,
temps hà qu'hospitalejava;
per algú que n'ha vingut,
dèu ser ben mort a hores d'ara.

Passen mesos, passen anys,
cap més nova n'ha arribada.
La mare se'n posa'l dol
y al seu Patró l'encomana.
y al altar del Sagrament
li'n fa dir misses resades...

Una tarde carré'amunt
un minyó camina ab calma:
ò du febre ò be té fret,
que s'embolica ab la manta;
ve cansat y malmirós
y esgroguehit de la cara.
—Mariagna, exíu, exíu,
vostre fill es de tornada. —
La Mariagna qu'ho sent,
ab un bot baxa l'escala;
quan la porta ha revolat
ja'l veu al pas de l'entrada.
—Fill meu! Fill meu!—y pel coll
com una boja s'hi abrassa.
Lo soldat romp a plorar
ab una pena que'l mata:

—Mare meva del meu cor,
no us puch tornar l'abrassada! —
La mare's fa enrera un pas,
y al minyó li cau la manta;
los brassos del gech son buyts
y cusits a les butxaques.

Jacinto Torres i Reyató

(Mestre en Gai Saber)

En Jacinto Torres és un d'aquells poetes que portats pel seu amor a la terra i a les belles lletres, seguiren el camí marcat pels seus avis, creadors del nostre renaixement literàri, amb entussiasme i amor, cooperant en la gran obra, de fer vibrar la llengua mare amb tota la seva força i assolint amb l'esforç dels seus fills el lloc que tenía d'ocupar en el món, al costat de les demés llengües.

Fou un dels capdevanters de la «Jove Catalunya» i el·legit secretari de la mateixa, va conservar el seu càrrec fins que l'esmentada societat va quedar disolta.

Té'l titol de Mestre d'obres (1871) i com a tal concorregué en diferents Concursos i Exposicions amb progectes que l'hi valgueren la més gran admiració de tothom, assolint en 1877 un premi del Ajuntament, en 1880 l'hi foren adjudicades unes medalles de bronze en l'Exposició de Arts decoratives del Foment del Treball en 1802, altre medalla en l'Exposició d'Indústries Artístiques i en 1896 altre medalla en l'Exposició de Belles Arts.

Concorregué en els Certamens celebrats a Catalunya, assolint diferents premis en els Certamens de «La Misteriosa», «Centre de Lectura de Reus», «Círcol de Sans», «Valls», «Vendrell», «Vilassar», «Associació Literària de Girona», «Joventut Catòlica de Lleida» i molts d'altres.

Va ésser nomenat Mestre en Gai Saber l'any 1890 al ser-li concedida la Viola amb el seu treball «Llegenda», composició d'una esmerada pulcritut i d'acurada forma.

Ha sigut Mantenedor dels Jocs Florals en 1881, 1901, 1908 i 1915.

Ultimament està acabant una investigació respecte a les llegendes i tradicions dels pobles de Catalunya, havent-ne reunit una col·lecció extraordinària, entre les que's troba «El Drac» i moltes de gran originalitat popular que donen un valor molt remarcable a dita obra.

En l'actualitat concorre en molts Certamens essent un dels últims premis assolits, un en els Jocs Florals de Catalunya Literària amb el seu treball «L'Aucellada».

Missatge

1585

Portador d'un plec de lletres
pel Pare Abat de Poblet,
surt de Lleyda a corre-cuyta,
missatger del Senyor Rey.
Son cavall, de tant que corre,
dexa enrera al vent mateix;
qui'l vol seguí'ab la mirada,
en un dir *Jesús*, no'l veu.
Passen hores y més hores
y de via ¡s[illegible]'han fet!...
al lluny mentres fosquejava,
unes ombres van crexent.
Quan més lo cavall corría,
van alçantse més y més
ab corones dentellades
sobre l'horitzó negrenc.
Lo missatger va acostantshi;
més properes ja les veu:
són les marletades torres
del monestir de Poblet.
Lo corcer de sobte's para;
tot es fosch com un avench
quan del monestí'a la porta
frisós truca'l missatger.
No sentint remor ni fressa,
crida fort y truca més;
rès li val brandar la espasa
que pel pom fa de martell.

Mira entorn y enlayre mira;
tot es negre terra y cel:
sols alguns estels aguayten
eutre'ls rengles dc marlets.
Per darrera de la porta
s'ou, al fi, remor que creix...
dringuen claus... ressonen passos...
s'acosta'l monjo porter:
—¿Quí truca?—crida ab veu alta,
sense fer giràl pestell.
—Obriu prompte, dèuvos pressa;
missatge porro del Rey.
—¿Còm heu dit?...—lo monjo esclama
dubtant y ab calmosa veu.
—¡En nom del Rey!—respon l'altre
xampurrant estrany renech.
Altre cop la veu del monjo:
—¡Jesús, María y Joseph!
—Vinch en nom del Rey d'Espanya;
¡obriu, donchs, en nom del Rey!
—Al Pare Abat vaig a dirho;
ja torno prompte, esperèus.—
Bella estona n'es passada
quan torna'l monjo porter,
treu barrots, obre la porta,
y'ls ulls obre més y més.
Entra'l missatger al pati
d'un sol bot de son corcer;
foll de rabia descavalca
y segueix al totxo llech.
A la llum d'una llanterna
van tots dos sens dirse rès,
com llurs ombres, que'ls segueixen

bellugant per les parets.
Espayós palau hont pugen,
del Pare Abat es l'alberch:
en sa celda ja'ls hi espera
l'Abat Francesch d'Oliver.
Missatger qu'entra a la celda
te'l mirar bastant soberch,
saludant de mala gana
y axecant bon xich la veu;
—Pare Abat, massa tardava
en obrí'l monjo portor:
«qui s'espera's desespera»
y qui ve cansat molt més.
—Si haguessiu vingut de dia
ab més pressa huría obert:
trucar de nit ò a deshora
no es propi de cavallers.
—Per l'encàrrach que dech fervos
qualsevol hora serveix;
des de Lleyda'l Rey m'envía;
preparéu hostatje al Rey.—
Y agafant lo plech de lletres
que li entrega'l missatger,
l'Abat diu ab tota calma,
ben fixats los ulls en ell:
—No costa gaire'l conéxer
que aquí vós sou foraster.
—Fésseu lo favor de dirme,
Pare Abat, ¿per què ho dieu?
—Be ho diu prou vostra altivesa
y us traheix estrany accent;
per anomenar *vostre amo*
no us pertoca alçar la veu.

—Es qu'en nom del Rey us parlo. .
—Que molts anys lo guardi'l cel;
demanèu ab més respecte
si'n capteu pel *vostre* Rey.—
Y l'Abat, mig contenintse,
desclou lo plech, lo llegeix,
y'l tira damunt la taula
encarantse al missatger:
—Cumpliré lo que se'm mana;
y a *vostre amo* li dirèu
que'ls bons fills d'aquesta terra,
d'*amo* ò *rey* no'n sabem res.—
. . . .
Axí que al Rey trametía
tal resposta'l missatger,
esclamà'l seriós monarca:
—L'Abat responía be.
Del *Comte de Barcelona*
haguesseu parlat no més,
y altra fora la resposta
que l'Abat hauría fet.
He jurat lleys catalanes
y es cert, per mon jurament,
que'ls fidels vassalls del Comte
no saben què es tenir rey.—

Síbaris

Quan tot obrintse pas a cos d‚espasa
a Síbaris s'acosta l'enemich,
en la ciutat, reclós dintre sa casa,
axís exclama'l ciutadà mès rich:

—Ressonen les trompetes enemigues
ben prompte l'ariet tustarà'ls murs:
si a n'ells la guerra hi du mortals fatigues,
aquí, companys, podem gosar segurs.

¡Mirèu! està adornat l'ample triclini
y ab arracades d'eura'ls capitells;
y'l vent que'ns du de lluny crits d'extermini,
aquí amanyaga roses y clavells.

Ab tendres brots de verda pampolada,
y ab fresca murta engarlandèmse'l front
y dintre aquesta sala perfumada
pensèm, oh amichs, que's tanca nostre món.

Dels pebeters lo fum se descapdella
tornassolantse al bes del sol ponent,
formant núvol d'olors hont una estella
podría abrigallarse castament

¡Oh quin perfum de festa que s'exhala
de tants joyells de l'art y tantes flors!
ja pot vení'a escomètrens a cops d'ala
l'exàm rialler d'enjogassats amors.

Fèm esclatar frenètica l'orgía
vessant lo most de Xipre y de Corint,
per ofegar les quexes d'agonía
que'l vent nos du de tants que van morint.

Ben lluny de nostre seny tot núvol negre;
buydant la copa, la tristesa's fon:
cantèm l'amor, cantèm la vida alegre
tot repetint dictats d'Anacreon.

Qui tinga'l pols segur y mà lleugera,
fàci estremir la lira ab plectre d'or
y formin delitosa primavera
cantars y llum y flaires y color.

Llancèu la que us cobreix glassa boyrosa,
esclaves que lluhiu àtich perfil,
y aixís fent remolí de marbre y rosa
entretexíu la dança més gentil.

Vora'l portal la lluyta arriba forta:
¡depressa, esclau! ofèga inútils plors!
cobreix la sanch que surt sota la porta
ab devassall de dssfullades flors.

Una fulla de rosa doblegada
a sota de mon colze'm fa sufrí';
arrégla'l llit de flors d'una vegada
que vull estar á pler en lo festí...:

Y tu qu'ab ta hermosor mon sér domines,
déxa onejà'l torrent de negres rulls,
déxa admirar tes formes tan divines
que fan glatir mon cor dintre'ls meus lls.

Donante un bes los deus varen dexarte
la magestat olímpica en lo front:
si'l món de genollons no vé a adorarte,
donchs ¿perquè hi baxa la bellesa al món?

¡Oh Cinthia! hi hà en tos ulls la melangía
y la negró'y misteri de la nit;
ells tenen lo secret de ma follía,
d'aquesta set d'amor que'm crema'l pit.

Vull ab mon braç cenyir ton còs d'abella;
per maneja la espasa no he nascut:
mentre en la torre vetlla'l centinella
gosèm, gosèm l'esclat de joventut...

La por que't fa'l ressò de la batalla
la distrauré ab mes besos y mon cant;
si ve la Mort, que'ns faci de mortalla
la calitja d'olors que'ns va voltant.

Mes, no esperèm qu'arrenqui nostra vida
de l'enemich lo ferro matador;
verí emmelat qu'a morir junts couvida
nos partirèm en una copa d'or.

Y si ell no té prou força ab ses glopades,
ofègam en tos braços de marfil;
crémam, si pots, al foch de tes besades
y ab dolç somriure moriré tranquil.—

. . . .

Més tart, un rotllo d'ubriachs cantava,
y fent per aguantarse viu esforç,
entre esclafits de riure entorn dançava
de dos cadavres coronats de flors.

Jacinto Torres y Reyató

Ramón Suriñach Senties

En Suriñach és l'escriptor que porta fosa dins de la seva inspiració, la tendresa d'un infant. Les seves proses amples, clares i plenes d'una naturalitat que atrau són una mostra del veritable sentiment d'aquest poeta, puig fins amb la prosa, fa poesía. Els seus versos són també francs i clars com la seva ànima plena de bonhomia. Ell, en poques paraules dona vida a un pensament, i amb una estrofa en te prou el llegidor, per compendrer el sentiment de pietat que a tot hora l'impulsa.

Fou nn dels col·laboradors incansables de «Catalunya Artística» i «Ilustració Catalana», en l'actualitat escriu en «La Veu de Catalunya». Te publicats un bon nombre de llibres, tots ells plens de la mateixa claror i simplicitat. «Coses meves» (poesíes amb un pròleg del mestre Franquesa i Gomis), «De la vida» (poesíes), «Croquis cubans» (prosa), «Gent», «L'amic», «Núvols en creu» (drama), «Cel que s'obre» (comèdia, «Contraclaror», «L'únic conçol» (drames), «Petites proses», «Llibre del convalescent» (d'una formosura incomparable, que fa tornar viventes les fulles del llibre fins semblan, cada una d'elles, un bateg del seu cor), «La nova Verge» (edició d'ofrena), «El tresor dels pobres» (veritable tresor pels nois de condició humil, que fou repartit gratuitament a la mainada, imprès per soscripció en una edició de luxe. Es tot ell ple d'uns pensaments nobles i humanitàris i d'uns consells sans i sentits). Ultimament ha publicat «Poema de clínica» (qu'és també un altre obra ont s'hi reflexa la seva literatura clara, dins d'escènes viscudes pel malalt).

Fou Secretari dels Jocs Florals de Barcelona l'any 1913 i te guanyats un sens fi de premis en diferents Concursos literàris de Catalunya que són una mostra del que val aquest escriptor que amb la seva paraula núa de pretencions ridícoles, en cada una de les seves obres dona vida a un poema.

Simplicitat

Pastorel·la del miracle
que't passaves el matí
devant la tosca capella
que hi ha al recó del camí
i amb els dos brassos enlaire
deies a la Verge així:
—Ai! carbasseta florida
floreta de romaní!—
i veies que Ella't somreia
amb un somriure sens fí.

El dia que t'ensenyaren
a mormolà el degut res
la Verge de la capella
ja no't va somriure més.

II

Quan la mare ha dit:—Fill meu!
tot s'ha sospés en la casa,
El petit no ha plorat més.
I en l'empít de la finestra
s'ha deturat un ocell.

III

En el camp Septembrí extés sens límit,
silenciós i ample com la tarda,
on no hi passa un ocell ni's veu un home,
cau la primera fulla d'una branca.
en un bassal de pluja del migdia.

Ningú sap res del primer plor del arbre.
Només en l'horitzó on el sol es colga
semblant que miri l'ull del Etern Pare
demunt l'abandonat castell en runes.

. . . .

Tot obeeix misteriosament a un ritme.

IV

Aquest matí quan la masía bruna
s'encenia de sol i encar hi havia
al cel fonent-se espectral la lluna,
l'albat era al bressol de la masia.

Quin silenci Senyor! La vall callava.
Conmoguda la nit del crit de queixa
de la carna maternal que s'esquinsava,
i es veia llum al fons d'aquella reixa.
L'home, revolt del crit que l'acusava
sovint surtia a reullar la feixa.

Fa un d'aquells dematins que'l cel s'enyora.
Passa enllà un rec com una vena oberta.
Al lluny, al poble, una campana plora
i un pardal fuig amb la volada certa.

En l'era geu la gossa malmirosa
sentint rastre de mort a vora d'ella.
I sa mirada trista es fa amorosa
quan el cadell l'hi xucla la mamella.

V

Si'm donessin una casa
blanca i bella amb un parral,
alegrada sota el rafec

pel xarroteig dels pardals;
una casa amb la façana
a mitj jorn, no massa gran
i amb les teules mitj humides
de les herbes que s'hi fan...
Si'm donessis una noia
amb aquell seny català
que'm sabés posà'l pa a taula
i canviar les flors del sant
i portés un amor dintre
amb un poc de desengany
que'm faria tant respecte
que no l'hi diria mai...
Si'm donessin una taula
pels meus llibres estimats,
acostada a la finestra
pensativa enfront del camp,
i desde baix me donessin
el bon dia els caminants
i el jovent que va a ballades
i els vellets que ja no hi van...
Si'm donessin unes golfes
com un arxiu del passat
amb l'espitllera per veurer
la santa tarda que cau,
quan la mort truqués a casa
jo ni diria: ¿Quí hi ha?
M'alsaría, amb la mà dreta
faria al front la senyal
de la Creu, i baixaria
lentament escala avall
amb aquella obediencia
que'l riu va parâ a la mar.

VI

Simplicitat: Ets una reina pobre
amb el teu vestidet de fil i seda.
Tota ma vida t'es fidel i amiga.
Tu i jo sabem l'humil secret del límit
i la clarô de la paraula núa.
Simplicitat: Mai has estat ben meva
i d'aquí mon amor i mon respecte.
Tens de la lluna l'elevat silenci
qu'en el camí del cel s'emporta l'ànima
i del sol d'or i foc aquella agulla
que clava en l'aire el transparent insecte.
Tens el brill de l'estrella solitaria
i el desmai dels poetes que no escriuen.
Tu't poses en el vol de les gavines
i en les veles salobres i gonflades
i en les fonts de pastor i en la mirada
dels infants i les besties í en la núa
claretat matinal de les finestres
i en la línea de pedra rossejada
groga de sol dels campanars romànics.
Are mateix alses la mà amb un geste
candi i suau de verge florentina
i sens dir res m'imposes el silenci.
Sia si vols que conversem a soles.
Simplicitat: Ets una reina pobre
amb el teu vestidet de fil i seda.

El penediment del poeta pecador

Jo sols amb tu, jo sols amb tu pecava.
Darrera la cortina dels teus rulls
la set d'amor mai se m'apaibagava
ni'l neguit es fonia en els meus ulls.

Pàl·lides eren ja tes galtes roges
com si n'hagués xuclat la joventut.
Damunt la falda et queien les mans boges
que havien exharit la extremitud.

Mes encara al caliu de la paraula
invisible venia la emoció:
s'aquietava entre'ls dos de sobretaula
i s'allunyava la folla temtació.

Ton bras perfet i llarg de pell morena
reposava en mon coll com un arquet
i a lo millô'm miraves com la nena
que se sent espantada del qui ha fet.

I va sê un dia així, quan jo sortia
desmaiat i sens esma de sortî,
que entre sedes i flors que al niu hi havia,
Jesús tot trist i las s'apareixia
i'm deia com un pobre del camí:
—El vostre amor me fa molt mal a Mi.

Vaig confessâ a Jesús:—Es que'm distreia,
que l'amor emboirava mos sentits.
Jo no sabia pas el mal que't feia
Jesús dels pecadors i els nens petits.

Jo en mon amor no creia que pecava
que la estimava amb un suprem anhel,
i, esbojerrat amb ella, jo comptava
per petons les estrelles del teu cel.

L'harmonía de vida que rebiem
del tot era oblidada en nostre joc.
La viva conciencia que't deviem
era carbonitzada en nostre foc.

I ella era abandonada i obedienta
no tenia cap altre pensament
una espurna d'amor la feía ardenta;
fins l'arrel d'un cabell era latent.

Mes Tu abans d'apareixer, ja avisares
Jesús enamorat dels pecadors,
quan arribares del camí, ens posares,
ans de trucar, un poc de cendra als cors.

Penedits de l'oblit en que't t eniem,
ara prou que sabem el mal que't fem.
Si en el goig que'ns feu viure un jorn moriem,
ja sabem qu'és per sempre que't perdem.

Prou que veiem d'amor la vida aixuta
per a fer-ne, goluts, un sol amor.
Ens has mostrat més ampla i gran la ruta
que ve, travessa i passa del teu cor.

I ara ella i jo, et seguim com una estrella
de llum d'amor per a la Humanitat.
Jo era amic teu, Senyor, i amb mi torna ella,
que a la meva es sotmet sa voluntat.

Vullga-la amb mi, Senyor, que no és dolenta.
Es bona i dolça com un fruït madur
sols en el món fora de por morenta,
Anant amb mi i jo amb tu el camí és segur.

Jo no puc dir-li adeu sense mancança
ni sabria com dir-li sense esglai
que un jorn li vaig jurar dant-li esperança
que per ningú la deixaria mai.

Sies Tu jutge de la vida que obra
ta veu als nostres passos i sentits.
Guiats per ta mà ens acostarém al pobre;
guiats pel teu esguard, als nens petits.

I torna prest al món, que's desmpara
del esprit de justícia i de consol
el près, el foll, el navegant, la mare
que tem que'l fill resti al món tot sol.

Mai més pecar, Senyor. Farém la via
com dos germans de religiò pel món
Ella mai més per mi que me'n gaudía
sino per tots amb un amor pregòn.
Que si mort ans que jo vull que aquell dia
li pugui fer un petó pur al front,
i mentre jo aquí resti en la gran nit
poder pensâ amb conhort, que l'acullía
ton gran amor pel pecador contrit.

Antoni Careta i Vidal

Aquest poeta de l'antiga escola del renaixement Literari de Catalunya es un dels que mostren un estil més purificat de versificació típica dins dels nostres Jocs Florals fins passat l'any 80 de la darrera centúria.

Les seves composicions que com a mostra publiquém son de les més obunden en el seu genre, puig el sentiment de pàtria ha estat una constant obsesió d'aquest poeta d'ànima catalaníssima, que posa en els seus treballs aquell regust que porten els dels mestres que lluitàren en l'época en que la Literatura nostra va aixecar-se com una foguera abrandant, mercés al esforç d'uns quants poetes entusiastes com ell, que son una bella recordança del temps dels nostres avis.

Els seus treballs han tingut diferentes distincións en els jocs de Barcelona, encare que molt poques per el que veritablement merexien les seves produccións. En diferents certamens literaris d'arreu de Catalunya ha obtingut un gran nombre de premis.

En l'any 1882 fòren juntades en un volum les seves poesíes al que donàren el nom de «Les Eures» i en aquest aplec es publicàren amb moltes altres «Lo cavall del Conceller» i «Als Catalans».

Te publicades diferentes obres que porten per nom— «Brosta», «Dibuix a la ploma», «Rajolins», «Cor i sang», «Les consequèncie», «Los Carboners», «Diccionari de Barbarismes», «Narraciόns Extranyes», «¡Oydá!» «L'ull acusador», «La Embaixada de la mort», «La marca de foch» i «Tot per ella».

Lo cavall del Conseller

Dia espantós! La mort ajeya
de ma ciutat l'heroyc poder;
jo era ben prop quan ferit queya
de son caball lo Conseller.

Fujo llavors de Barcelona
per comandar cent vigatans.
Poc témps desprès també Cardona
rendida fou a n'els tirans.

Sempre ab rezel vivint com feres,
afanys patiren, set i fam;
mes, per les tropes estrangeres
lo nostre pas era'l del llamp.

Tan embestint com si fugien,
deupmats se veyen los del Duc:
de mos valents també'n morien
clamant la patria i l'Arxiduc.

No trigà mólt que ab pena deyem:
«La terra's pert i ja som pocs!»
Un cap al tart, de sobte'ns veyem
casi tancats entre dos focs.

Tots emprenguerem la fugida.....
Còm vaig surtirne ningú ho sab.
»Cúyta a marxar, sàlva ta vida;
donen cent dobles per ton cap.»

Vaig disposar corrents lo viatge
axís que l'hoste me'ho hagué dit;

prenguí la marxa ab descoratge,
disfressant bé parla i vestit.

«Fujo de tu, ma patria bella,
ja que ventura no't puc dur:
Entre enemics, dins de Castella,
potser estiga mès segur.

Entro a la Cort i celebraven
de Catalunya lo fat trist...!
En altre tems axí insultaven
los vil sayons a Jesu-Crist.

A mon costat vaig sentir fressa:
giro en rodó i'm veig davant
un cavall negre que s'adreça
esvalotat i renillant.

Qui pert son bé i aprés lo troba,
crit més alegre no pot fer...
Era'l cavall d'En Casanova,
de mon amic lo conseller.

Y, dirigintme a qui'l menava
vaig dirli axís:—No ho estranyèu.
Si jo ma historia vos contava...!
Aquest caball es amic meu.

—Quin animal més fer de tracte!
No'l só pogut mai dominar.
—Venèumel, doncs.—Pactèm i al acte
ab bon argent l'hi vaig pagar.

Als dos nos mata l'anyorança;
i un compatrici mercader,
per mon resguart. papers alcança
de la moneda ab lo poder,

Dic, fantasiant ma terra llunya,
mentres ensello l'animal:
«Hi tornarèm a Catalunya?»
Ell que renilla i pega un salt.

A cavall pujo desseguida.
Ell va a son pler, rès hi puc jo;
per deturarlo no hi val brida,
qu'es lo desig son esperó.

Brolla en son morro la bromera,
oberts los nasos du flayrant;
tan aviat passa carretera
com los abismes ba saltant.

Ni per menjar dexa sa via;
sols lo governo qnan es fosc.
Lluny de poblat i de masía
sempre fem nit dintre del bosc.

Quan reposèm de la jornada,
prop séu l'herbey me fa de llit;
quan signa'l gall lo trenc d'aubada,
ell ja poteja de neguit.

«Au! que veurèm la patria dolça.»
Y l'afalego tot muntant.
Ell alça'l cap, les crins espolsa
i al galop corre estofurnant.

»Só a Catalunya ò bé a la vora»
dic, mentres guayto a tots cantons.
Ja mon cavall l'herba devora
i beu a pler dels reguerons

«A Barcelona anèn per veure
si a ton antic senyor trobèm.

Junts, de la patria havèm de treure
lo jou fexuc, ò morirèm.»

«Ja som davant ma Ciutat bella...
Oh mon corcer, no més un salt!»
Nos deturava uu centinella
quan arribarem al portal.

Los papers falsos que portava
vaig ensenyar al capità:
ell lo portal me franquejava
tot saludant barret en mà.

De ma ciutat enamorada
lo trist aspecte fa condol:
més d'una casa hi hà ensorrada
i en los semblants s'hi pinta'l dol.

Prop de la plaça de sant Jaume,
vaig veure un home acongoxat.
—Perquè plorèu germà, digàume?
—Perquè avuy mor la llibertat,—

me va respondre fent sa via.
Para'l cavall, no podent més.
Una fumera tot ho omplía,
que no'm dexava veure rès.

—Qu'es?—sols vaig dir, que me'n recordi,
a un pobre vell, parant son curs.
—Ay! en la sala de sant Jordi
crema'l butxí los nostres furs!—

«Què'n fas !oh Deu! de ta venjança!»
dic; colpejantme testa i pit;
mentre'l caball, que a terra'm llança,
cau exalant un alarit.

M'alço. «Ditxós de tú,—gemego,—
noble animal, la mort t'ajau.
Vinga'l botxí, mon cap li entrego...
¡Val més ser mort que viure esclau!»

Als catalans

Jo que ans d'obrir les fulles de l'immortal história,
sabia que ma patria tingué un passat capdalt,
jo que ab amor la canto sens treuren or ni glòria
i en mig de tots vosaltres puc dur lo cap ben alt;

avuy ple de tristesa, veyent tanta impudencia,
com ombra dels vells segles, vos vinc a preguntar:
¡Qu'heu fet ¡oh compatricis! de la preuada herència
que com reliquia santa deviem conservar?

¿Hont son aquella patria que'ls avis mantingueren
regant-la amb sa sang noble i'l suhor de sos afanys,
i aquelles lleys tan sabies, i aquells costums que'ns feren
admiració, respecte i enveja dels estranys?

Lo fret escepticisme per tot arrèu impera;
pocs son los que recorden les glories qu'hem tingut;
si'ls catalans tornaven d'un segle i mig enrera,
estar petjant creurien país desconegut.

La llibertat antiga ni menys es anyorada:
vil iirania'n diuen sols digna dels temps vells.
De folla prostituta contens l'han disfreçada,
per son ideal ferne, los catalans novells.

Avuy, l'oblit culpable y un criminós exemple,
vestits, música, dances, costums, llenguatge, y tot
a l'extrangera muden; fins dins del sagrat temple
en llengua forastera predica'l sacerdot.

La fè de nostres pares curan que bè's conega,
als nins de les escoles s'ensenya en castellà,
y, per a més vergonya, aquell que a Deu no prega
en est ni cap idioma, renega en català.

!Oh llengua gloriosa! ben cert que no pensaren
que may pogués tocarte pervindre tan amarc
los sants, hèroes y sabis que tan amunt t'alçaren
ni, al fer ses belles trobes, lo dolç Ausías Marc!

Si'ls fonaments no aguanten, s'arruna l'edifici;
axís, quan es perduda la salvadora fè
los homs i les niçagues són presa d'un desfici
que'ls fa correr i empènyers sens cap timó ni frè.

Los llaços de familia s'afluxen cada dia:
ja per infants se dexa no més lo pur amor:
no hi es l'amistat santa que un home al altre unía...
Per tot, lo fret egoïsme y'l vici corruptor!

Lo nom sagrat de patria si acàs algú l'invoca,
es per als fills d'aquesta commoure y separar:
y aquest, tot rihent s'ho mira, y espera quan li toca
montar fins als grans setis per lluhir y disbauxar.

Y l'un ho aprèn del pare, y aprés als fills ho ensenya:
si aquell pel mal tirava, s'hi enfanga lo darrer;
y ab tant per est abisme la gènera's despenya,
que aviat seràs ¡oh terra! un vil podrimener.

Oh terra malhaurada! apenes ja s'escolta
cantant lloançes tues la veu d'un trovador;
avuy sols te du l'eco la befadora absolta
que't fa un exam de vespes, rimayres sense cor.

Oh catalans! (si encara algun n'hi hà que siga
herèu d'aquells grans homes de cor i braç nervut)
fèu que no arribe l'hora en que tothom vos diga:
«L'honor de Catalunya per sempre s'es perdut.»

Veníu tots los qu'encara no heu oblidat sa historia,
los que volèu tornarli lo séu passat capdalt,
aquells a qui llumena la veritable gloria
i qu'entre tots los altres portèu lo cap ben alt.

Exím tots a la una al crit de «¡Via fòra!»
marxèm, com un sol home, fidels i ben units,
i a tot lo món diguèmli, puix de que ho sàpia es hora:
«No sóm d'esta niçaga d'esclaus desvergonyits!

Som fills d'aquells atletes que als serrahins venceren,
que a Italia feren sua y a Grecia en tremolor;
volèm qu'avuy lluhesca la gloria qu'ells tingueren
ab Deu, Famila i Patria, i Llibertat i Honor.»

Si axís, valenta i noble, l'indignació no esclata,
si's pert la nostra causa per esperit covart,
morímnos de vergonya, puix si'l dolor no'ns mata,
com febles criatures nos resta sols plorar.

Amor meva

Tendra y gentil poncella, la vida es un romiatge:
per qui té companyía lleuger es lo camí;
quasi retut me trobo de fer sol mon viatge.
Amor de la meva ànima, ¿lo voldràs fer ab mí?

No sé si ets pobra ò rica, só vist de part de fòra
ta casa, y niu me sembla, d'amor y santa pau:
rès sé de ta hermosura y açò que't veig tot'hora;
mes, sens donarmen compte, de tu me trobo esclau.

Per més que'm veges pobre, jo só mòlt rich, donzella,
tresors per a tu guardo del ànima en lo fons;
al sol de l'amor meva òbret, gentil poncella:
mon cor es una bresca d'amor y de cançons.

De nostres esposalles que sia aviat la festa.
¡Ditxós de mi! De vespres afadigat vindré,
m'adormiré en tos braços, sobre ton pit ma testa,
respiraré l'aroma de ta flayrosa alé.

¡Ay, flor de l'amor meva! si daves fruyts un dia,
en ells nostres imatges veyent com en espills,
tot tremolós los braços al coll te posaría,
dihent: «Beneyta síes, oh mare de mos fills!»

Y quan nostres fruyts dolços assahonats serien,
finant tots dos alhora, ¿què'ns fòra lo morir?
Mentres los nostres còssos en igual lloca jaurien,
l'amor de nostres ànimes veuría'l Cel florir.

Tendra y gentil poncella, la vida es un romiatge:
per qui té companyía lleuger es lo camí;
quasi retut me trobo de fer sol mon viatge.
Amor de la meva ànima, ¿lo voldràs fer ab mi?

Antoni Careta y Vidal.

Claudi Omar i Barrera

Tenim enfront nostre un escriptor perfecte i un pulcre poeta, puig tant en la prosa com en el vers, l'Omar s'ha dístingít sempre pel seu sencill i al ensemps impecable estil que li ha valgut el crearse la personalitat literària que avui és aquest escriptor, que amb tot i pertanyer als iniciadors de l'antiga escola ha sabut adaptar-se als cambis i modernismes actuals, perfeccionant al ensemps que la seva literatura, la forma ortogràfica, segons la moderna escola.

Qui estudii amb tots els seus variants l'evolució que ha sofert la seva obra, veurà una transformació i perfecció que al llegir els seus treballs no podrà per menys sentir l'impresió de que llegeix la producció d'un mestre.

Compta amb un sens fi de premis obtinguts en quasi tots els Certamens celebrats arreu de Catalunya i diferents premis i accèssits als Jocs Florals de Barcelona. Te publicats els volums *Nupcials*, *Poesies* i diferentes proses i contes originals.

Les composicions que's publiquen en aquest volum, són un recull del seu llibre *Nupcials* que per la seva bellesa poètica, poden presentar-se per model.

Nupcials

I

Tu ho sabs be: mon pensament
es tot teu a totes hores
tu l'empenys tu l'acalores,
tu l'amoxas dolçament.
Y en eixa absorció constant
de ma enamorada pensa,
no se si en tu'l mon comensa
o si en tu s'està acabant.
Puix lo mon tinch oblidat
per junyirme a ton voler;
so'l miserable braser
a sota tos peus posat.
Y essent teu mon pensament
creu de debó, vida mía,
que ni ab lo cel pensaría
sense'l teu consentiment.

II

Podrán dirme que'l mon ja no tolera
traure a fora'l carinyo conjugal;
que'l matrimoní es artifici cínich,
solució a grans misteris socials...
Per això ¿qui ho diria? La rata sabia
que rosega'l pa tou que no ha pastat;
ho dirá'l flamenquis-me que fresseja,
més que'n tabernes en soberchs palaus.
Y tu y jo ¿qué dirém, esposa meva?
¡que hi hem de dir! Amarnos més que may

y axís veurás tu com nos envejan
fins los rehims que al sostre havem penjat!

III

Si pogués abrassarte, esposa meva,
tal com vol mon desitx,
sería tan estreta l'abrassada
que un dels dos quedaría sense pit.
Ja fa bé Deu que'ns dona ales d'atleta,
pero'ns les lliga fort
si axís no fos, esposa, ¡quantes voltes!
tu y jo'ns perdriem encegats pel goig.

IV

Com dues merles corríam
ensá y enllá del torrent,
are pujant dalt del marge,
are baixant dintre'l rech.
Removiam les moreres,
trencavam los esvarzers,
no'ns feya por l'etzevara
ni'ns feya nosa'l canyer.
Tot per trencar quatre espàrrechs
que's ton menjar preferent,
en lo temps en que rumbejan
son rich fruit los maduixers.
Y atrafegats ab tal feina
no'ns adonarem—¡crudels!—
que feyam malbé una hermosa
niuada de pardalets.
Des d'àquell jorn vida mía
no havem tornat al torrent...
¡fou un delicte dels grossos!
¡Si la justicia ho sabés!

V

La nit es fosca, fosca;
fa un vent que tot ho romp,
y a una infelís plujeta
per les parets rebot.
De tant en tant ressona
la veu vibrant del tro,
y espanta a les aranyes
que hi han pels revoltons.
Una de més poruga,
que cau sobre'ls rajols
per lo meu peu xafada
reb afrentosa mort.
Y vull are que'm digan
los llavis de més nom;
¿aqueixa aranya morta
tenía companyó?
Si es que'n tingués, esposa,
¡calcula tu amb quin dol
malehirá'l gran bretol
butxí de son amor!

VI

Jugavan tots dos a cartes
de doscents tantos un ral,
y com que sempre perdías
¡me'n deias de disbarats!
Al fi cansada de perdre,
digueres—pleguém lo ram:—
y una rosa que al pit duyas
caygué a terra y s'esfullá.
Les fulles de una en una
jo arreplegui ab gran afany

y després vaíg escamparlas
sobre'ls cabells de ton cap.
  Y exclamares aleshores;
—¡Are si que jo he guanyat! –
—Y ab mi?—respogní besante—
tontota, qué has perdut may?

VII

  A casa ha vingut avuy
a captar humil un pobre
que duya agafada'l bras
una cega; era sa esposa.
  Jo no li he fet caritat
y axís que ha tancat la porta
ha ressonat un petó
que tu l'has entés de sobres;
  puix aixecante corrents
has dat una grossa almoyna
a aquell vellet resignat
bon amador de sa esposa.
  Y m'has dit mitx sanglotant:
¡No sabs la pena que'm dona
pensar que qui estima axís
no tinga un llit com lo nostre!

VIII

  Ja som al hivern,
dolsa esposa meva;
¡Quina fret que fa
est Nadal nos gela.
  Acostemnos be
ben abrassats sempre,
y axís tu veurás
com l'escalfor entra.

Entra a dintre'l cor
hont l'amor hi vettlla
y entra en los teus ulls
que jamay s'entelan.
¡Acostemnos be,
dolsa esposa meva!
Puix si'l fret es viu,
y la sanh bullenta,
y l'amor tan franch
que'l desitx subleva,
ja pot venir fret,
que també'l fret crema
quan hi ha als pulmons
la xardor eterna.

IX

Sobre ton front hi resplandeix l'albada,
dintre tos ulls hi resplandeix mon cor
y en tos llavis hi juga, esposa meva,
l'alé de mos petons,
I aqueix alé que m'ix de les entranyes
torna a mi amanyagat per ton amor,
portantme una caricia sempiterna
que hem cisellat tots dos.
Unimnos donchs com fulls del nostre llibre,
pengem al cel lo nostre niu de flors,
y sia aqueix deliqui de la vida
la creu que'ns donga'l mon.

***

Quin llibre més hermós! L'extensa vinya
amagant amb sos pampols los rahims;
lo camp de blat d'espigues ben sapades
ofegant les roselles entre mitx;
lo turó coronat de ginesteres
lo bosch exuberant de roure y pins;
la vall plena a curull de flors silvestres
y d'aygües incitants que van al riu;
la mar, jove en tot temps y enjogassada,
incensant el bon Deu amb sos ruxims,
y en mitx de tot estrelles y celatges,
y aucells, y olors, y musica gentil...
¡Quin llibre més hermós, esposa meva!
Deu l'escrigué només per tu y per mi...
y es lo gran códich del amor que mana
no fer malbé cap niu!

Claudi Omar i Barrera

Jaume Novelles de Molins

Enfront nostre tenim a un poeta que enamorat de les belleses qu'enjoien la nostra terra, ha cantat en sencilles prò inspirades composicions les costums muntanyenques, com a petits quadres d'impresió. nascuts de la inspiració del pintor que dona vida a les seves obres copiades de la bellesa del paisatge i de la grandiositat de la Natura.

En Novelles de Molins fou doctorat en filosofía i lletres l'any 1891 i en 1895 va ésser nomenat catedràtic auxiliar del nostre Institut, càrreg que va renunciar més tard per les seves moltes ocupacions.

Fou un dels fundadors del «Centre Escolar Catalanista», va col·loborar constanment a *La Renaixensa*, *Lo Catalanista* (de Sabadell), *L'Arch de Sant Martí*, *La Creu del Montseny*, *La Veu del Segre*, *Diari de Catalunya* i *Catalunya Artística*.

Porta publicades diferentes obres, la primera *Agredolç* (col·lecció de poesíes), *Bosqueroles* amb un pròleg d'En Moliné i Brasés, llibre que obtingué medalla de plata en l'Exposició Universal de Barcelona (1888) i més tard va publícar un volum titolat *Ratlles Curtes*.

En els Jocs Florals de Barcelona porta guanyats quatre accèssits i la Flor natural l'any 1891 i més de setanta premis en diferents Concursos literàris celebrats a Catalunya.

L'Avi

Pel camí antich de la Sala
tresca el vell de vuytanta anys,
porta barretina musca
y un paraygüas sota el bras.
Per sa cara revellida
las arrugas semblan talls
y la térbola mirada
no's fixa en res del voltant.
Y el vellet tresca que tresca
costa amunt y costa avall
fins a ovirar la comella
ahont s'aixeca el seu casal.
Quan sent belar una cabra
el seu cor ha fet un salt.
quan ou el lladruch dels gossos
ja s'anima el seu esguart.
Quan sent cantar la maynada
els ulls li han espurnejat
puig son els fills de sa filla
que Deu l'haja perdonat.

Preludi

La neu corona el cim de la montanya
y agonitza el Febrer
ja comensa á teixir son fil l'aranya
y á flori' el presseguer.

Va florint quan encara las glassades
apetonen els brots inmaculats
quan encare les aus esgarriades
no cerquen els seus nius abandonats.

Quan per les aygües clares, transparentes
badallen tontament els barbs novells,
quan pels bachs de la serra pacïentes
pasturen les vedelles y els vedells.

La neu corona el cim de la montadya;
furgan els taups y surten els conills;
aném, aném á dins de la cabanya
á abrandar un bon foch, entorn dels fills.

Aixut

Mitj-dia, bat el sol, tot s'escribella,
plana una angoixa sópita en l'ambent,
s'ha estroncat fa dos jorns la fontanella,
la calda va tombant intensament.

La pols pels caminals tot ho resseca
l'agrám ha fet esclau al mort conreu
han fugit els moixons, sols la xibeca
llensa al espay sa malestruga veu.

Ni un núvol per la volta, ni una ratxa
de llevant que anuncihi un temps plujós
una bubor insólita emborratxa
les prades y el terrós.

Moriren les reynetes assecades
sota els marjals llotosos del biot
sols els lluerts de cares badocades
gosen del sol amb son posat idiot.

Y quan arreu comensa l'agonía
de la set xardorosa de l'estiu
¡quín cantar les cigales sa follía
y amb quin goig escotxina la perdiu!

De cara al Hivern

'S va escursant el dia;
per la banda que dona á Sobrevía
's pon depressa el sol;
la griva que ha arrivat, en la cimera
del roure altiu, comensa sa fal'lera,
un cant tot apagat, color de dol.

La boyra del matí, xopa la terra;
pel mitj la farigola que s'hi aferra
esclata el reig gustós
y la farúm de tófanas s'escampa
pels encontorns, ahont campa
la trista corretjola d'ull plorós.

Y un alé enfredorat, de la montanya
va devallant al pla, mentres l'aranya
ja no fila la trema crudelment
mentres s'encauha el grill y la formiga
quan el llop d'ull brillant, creuha l'artiga
derrera del remat que tresca lentament.

L'ermita

Rodejat de boscatges y cingleres
e incensat pels brotons de romaní
festejantlo verdums y caderneras,
s'aixeca l'ermitatje bizantí.

En aquest ermitatje tot poesía
s'hi arreceran com jays cercant calor
els recorts d'un bell temps en que vivía
la mareta volguda del meu cor.

Perxó avuy feixugós per las anyadas,
tant bon punt ta silueta he contemplat
dels meus esguarts las fonts mitj apagadas
més que may abundosas han rajat.

En aquell temps ditxós, la pobre mare
'm deya senyalantme el cim rocós:
«avuy ets molt petit, no sabs encare
que allí's trova el conçol y el dolç repós».

«Quan les tempestes de la nostra vida
t'omplen el cor de desenganys y fel
s'hi vols gorirte ta mortal ferida
allunyat de la terra y busca el cel».

Y la mare morí; quantas vegadas
he recordat sos mots voltant pel mon
y he sentit suaument com sas besadas
en nits d'insomni han refrescat mon front.

El castanyer

El castanyer robust de branca escabellada
com un gegant dormit s'arrapa pel terrer
la boyra del hivern y el plor de la rosada
li besan el brancam quan entre el fret primer

Si el llamp ratlla l'espay ell reb la sacudida
del glavi destructor,
si el torp 's deixondeix, el reb de sa embran-
l'esctat de son furor. [zida

Y dret al carenar s'arrapa per terra
ab sos tentácles torts, com serps descomunals
é inmóvil y altaner, no li fa por la guerra
dels elements junyits per forsas col·lossals.

Aném donchs, al racer del arbre sa y ardit
á respirar ensemps grandesa y valentía
obrimli nostre cor, nodrint nostre esperit,
que ell es el símbol de la patria mia.

Tardoral

Els braus van devallant
de la montanya,
l'arbreda sospirant
llensa el fullatge,

las grivas tremolant
frisan y passan
y la tardor 's va atansant
freda y pausada.

El niu abandonat
'l vern gronxola,
de lluny sembla un penjat
dalt de la forca,
el pollangró esfullat
el vent colltorsa
y fugen els moixons, á bell remat,
de pluja y boyras.

Un vel ple d'amargor
el mont entela,
fins l'aygua al caure al gorch
cau amb tristesa,
ni aromas ni dolçor
el bosch engendra
y passa lentament un vol de corps
negre, molt negre.

Ramon Masifern

Es aquest l'exquisit poeta que amb tanta frescor en el dir, ha sabut cantar les belleses del Empordà i les seves costums.

Fill de La Bisbal, de molt jove va començar a lloar amb amor aquelles terres catalanes prò sempre amb una escaienta sencillesa, plena d'un regust popular verament encisador.

Pocs són els poetes que l'han igualat en el seu estil especialíssim, net d'extranyeses, franc i ple de naturalitat que'ls seus poemes prenen un caient falaguer i una agradosa gentilesa.

En el començ de la seva vida literària treballava de fadrí taper a la seva terra, i els que primer pogueren fruir de les seves inspiracions sanes, foren els seus companys de treball que li donaren coratge per seguir el camí per ell començat com una lleugera afició.

Més tard, havent deixat el seu antic treball per un altre, va poguer dediar més temps a les seves aficions, assolint en Jocs Florals i Concursos Literàris un sens fi de premis i essent guanyador de la Flor Natural als Jocs Florals de Barcelona l'any 1892 amb el seu poema *L'Aglenya*.

En Ramon Masifern porta publicats diferents volums dels seus treballs *Coses de l'Ampurdá*, *La vida al camp*, *Notes del cor*.

La vida al camp porta un pròleg del que fou el seu malaurat amic i gran poeta Mossèn Jacínto Verdaguer, i ha sigut traduït al castellà, alemany i altres llengües.

Encar que resti molta part del seu formós treball completament inèdit, per les obres que d'ell s'han pogut admirar es veu clarament en elles la seva ànima de poeta plena d'una inestroncable inspiració correctament refinada.

El mercat de la vila

La Bisbal de l'Ampurdá
n'es la vila més galana
que han vist els marges del Ter
y'ls alts pichs de les Gabarres.
Tant per sos polits casals
com per la gent de bon tracte,
com per sos voltants jolius,
com per ses donzelles guapes...
cap més vila trobareu
tan riolera y ufana
com la vila del meu cor,
la meva patria estimada.
¡Oh vila dels meus amors!
¡Oh breç de mes anyorances!
Quan s'escau jorn de mercat,
bé prou que ho diu la gentada
que's belluga pels camins,
y'l fresseig dels carruatges
que hi marxen de tots indrets
al obrir ses portes l'alba.
Carregat de bó y millor
a la vila tothom baixa,
que si'l bon dia els ajud',
molta feyna se'ls prepara.
Ne vulgau de camperols
de tot arreu de la Plana,
de fadrins cara-rosats,
de noyes fresques y guapes,

que allí hi porten l'aviram
y les llevors més preuades,
que'n son flor del sementer
pels gorets de la gran plana.

¡De dret a plaça, de dret,
tots els que vulguen firarse!
Gireu els ulls al entorn:
¡cor qué vols, cor qué demanas!
Allí veureu richs marxants,
enfeynats, cana que cana,
robes fines y de preu,
tot d'industria catalana!
Ab fils y sedes als dits
ronden les negres gitanes,
recontant fets del Amor,
de dissorts, o d'esperances...
Lo llauner, bellugadiç
bat ses llaunes ressonantes;
los ceguets ab guitarrons,
pels carrers, canta que canta...
Tothom crida qui més pot;
tothom regateja y tracta;
y entre mig d'aquell gentiu
y sotrachs de carruatges,
s'ou gisclar el floviol
que refila'l cedaçayre...
Els pollaters d'un cantó,
del altre les hortolanes,
tots bracegen qu'es un gust
embadalits per la plata...
Els carrers se van omplint
de gom a gom, de gentada.

y al firal del ríu Daró
s'hi barregen les ramades...
¡Si veyesseu els tractants,
ab el cigarro de cayre,
fent l'ull viu y'l regater
recolzats sobre la vara!...
¡Si escoltesseu el brugit
qu'aixeca la fadrinalla,
plaça amunt y plaça avall,
rïallera y jogaçada!...
¡Y quin goig fa l'ovirar
les barretines flamantes
sul les testes del jovent,
d'aquells fills de Tramontana!...
Y'ls mocadors de crespó,
y'ls devantals de percala,
y'ls gipons de satí blau
y les faldilles virades...
¡viva Deu si'n fan de goig
sobre'ls cossets d'aquells ángels.
Ni que fos festa Major
no aniríen tant mudades
com lo qu'hi van pel mercat
les noyes de l'encontrada.
¡Y quins aires de perdíu!
¡y quina rojor de galtes
quan les mira un bordegaç
d'aquells d'espardenya y faixa,
y a la orella encès clavell,
y'l groch mocadô ab tumbaga!
Prou vos ho dirá l'Agnès,
la joya del Mas dels Salzers.
aquella del cosset prim,

posturera y franquesana,
aquella que, diu tothom,
qu'es la moça més salada
d'aquells volts de bé de Deu,
per puntejar la Sardana...
Tots els mercats la veureu
pel Pont-Vell passa que passa:
ab el cistellet al braç,
el cap viu, el pas de guatlla,
pengim-penjam l'adreç d'or
de ses orelles nevades,
fins que la frega del braç
com aquell qui no ho esguarda,
un empinat mocetó
de barretina flamanta,
qui, ab un senzill «Deu te guart»,
com un ciri l'ha plantada...
¡Quina Vila es La Bisbal!
¡quina vila més galana!
¡Y quins mercats, válgam Deu!
¡cor què vols, cor què demanes!...

Diuen que tots els mercats
l'Hereu Font també hi devalla,
y que l'art del mercadeig
no es lo que més l'afalaga.
Un parell de trenes d'or
y l'esguart d'uns ulls que maten
li'n tenen el cor robat
fa una bona temporada...
També passa pel Pont-Vell,
dret camí d'aná a sa casa;
si ab l'Agnès se parlen may,

los vehins del Pont ho saben...
¡Quina vila es La Bisbal!
¡quina vila més galana!
¡Y quins mercats, válgam Deu!
¡cor què vols, cor què demanes!

Cayent la tarde a son fí,
prest desfila la gentada
camí avall del seu poblet
més contenta que unes Pasqües.

Ni en la plaça ni en l'hostal
sentireu tanta gatzara;
pel firal y pels carrers
tothom plega llurs parades.

Cadascú, per son costat,
va emprenent la seva marxa:
la muller va ab son espòs,
el fadrí ab sa enamorada,
lo pastor y'l rabadá
festejantne llurs remades;
y'l goç d'atura, glatint,
va botant de marge en marge,
empaytant bens y cabrits
quan s'enfilen per les mates...
Lo capficat masover
compta les seves ganancies,
y en el pany del mocador,
ab les dents compta les blanques.

Calcun ganso sermoneja,
més, per'xo fa bona cara;
canta cobles el jovent,
que, cantant el cor s'esplaya.

Y'l marit que té, solets,
a sa esposa y fills a casa,
no ha olvidat no, el pá blanch
qu'al partir li encomanaren...
¡Quina vila es La Bisbal!
¡quina vila més galana!
¡Y quins mercats, válgam Deu!
¡cor què vols, cor què demanes!

Quan els raig del sol ixent
ja no endauren les Gabarres,
y callada vé la Nit
ab son mantell d'estelada,
La Bisbal de l'Ampurdá
si n'ha feta de mudança
pel qui l'ha vista de jorn
y de nit torna a mirarla!...
Sols ne resten pels cantons
parelles enamorades,
quines, tot garlant, garlant,
no han vist la lluna atançarse.
Los vehins d'aquells entorns
bé'ls han vistos de vegades
¡a n'els nostres jovincels
entre'ls raigs de lluna clara!
Els sospirs se van seguint
un a un com vol de fades...
posantse ella la má al pit,
ell fent ratlles ab la vara,
mentres s'ou de tant en tant
que juren ab veu molt baixa.
Y com tudons purrupants
aprop llur niuet de palles,

un frech d'ales del Amor
damunt seu passa que passa...
¡Quina vila es La Bisbal!
¡quina vila més galana!
¡Y quins mercats, válgam Deu!
¡cor què vols, cor què demanes!

L'Ampurdá

Si'l mon trobeu desert, jo'n sé un ohasis
hont a tot temps hi ha regosigs y cants,
lo primer bes del sol allí se'n vola,
y'l mar llatí s'hi breça al bell devant.

Com un recó de cel bonich el troba
tothom qui ab la franquesa's don la má:
quí hi posa'l peu tan sols una vegada,
los ulls y'l cor hi deixa enamorat.

Ramón Masifern

Lluís Vía

En Lluís Vía és un d'aquells incansables patriotes que enamorats de la Literatura catalana varen consagrar el seu esperit en la propagació i engrandiment de la mateixa. Ell tant per versaire com per prosista és una de les primeres firmes catalanes i fou un dels que amb més amor col·laboraren juntament amb l'Angel Guimerà (per quin autor ha sentit sempre un gran afecte) en el periòdic de dolça recordança *La Renaixensa.*

Mirant els seus escrits, hi vegem un gran domini de la Literatura més refinada, la qual cosa el posa al nivell de les plomes extrangeres de més prestigi, i es va coneixer sobradament la seva vàlua quan dirigía la Revista setmanal *Joventut* d'una finalitat ben patriòtica. Vegis el que diu en una biografía d'En Vía el pulcre literat En Miquel i Planes. «Si's té en compte que durant aquell període en que tant abundaven els incidents promoguts pels enemics de les reivindicacions de Catalunya, representà *Joventut* la tendència més radical d'aquest moviment, el fet de que'l periòdic no sofrís contratemps sensible en sa publicació, demostra l'habilidad periodística del seu director.»

En Vía com a poeta, és d'un temperament sensible. Les seves poesíes d'una claretat i bellesa encisadores, es donen a coneixer per l'expressió eròtica, plena de cor i de sentiment romàntic que les fan sencillament admirables. Parlant d'ell el crític italià Giannini, en el seu opúscol «Catalanismo Letterario» diu qu'és «il poeta del dolce

canto fatto di realtá e di sentimento romantico che gli urge nel cuore, depo ricordato con legitimo complacimento.»

Té publicades diferentes obres, titolades *Esteles* (1907), *Del cor als llavis* (1910), *Collita* (1917), *A mitja veu* (1920) i amb prosa, *Fent camí, De lluny i d'aprop*, *Impresions i records, Quatre parlaments* i altres sense comptar les traduccions de Shakespeare, Wagner, Rostand, Perrault, Stecchetti, etc., amb col·laboració o sense, ha figurat a la Junta permanent de l'«Unió Catalanista» i d'altres associacions polítiques. Ha sigut President de diferents Certamens Literàris i en els de Barcelona no sols hi ha figurat com a Mantenedor, si no qu'és Secretari del seu Consell Directiu de fa molts anys.

La seva producció ha sigut tan extraordinària, que amb articles, versos, i diferents escrits inèdits i publicats en periòdics i revistes, es podría formar una bona col·lecció de volums, i en ells hi trobariem els pròlegs amb que ha presentat autors de reconeguda vàlua com en Guimerà i altres d'autors novells encapçalant els seus primers llibres.

En Vía no solsament per l'història literària amb que conta, si no que també pel seu caracter bondadós i franc, s'ha creat una personalitat en la nostra Catalunya de les que deixen una inesborrable recordança.

La pedra grisa

Allà, a poques passes d'aquella masía
dins la tanca en runes de prop de la vía,
en la pedra grisa de vora el camí
al caure la tarda t'asseyes ab mí:
en la pedra grisa, refugi y consol
del que espera y dubta, del que vol y dol.

Els companys, calmosos s'allunyaven tots...
Jo volguí parlarte sens trobar els mots.
Poch temps me restava de ta companyía.
Era el darrer vespre, l'endemà't perdría!
Pel camí, enutjosa, passava altra gent...
Els companys vindríen al cap d'un moment...
¿Còm trobar paraules, ni res que't fos nou?
¿Còm dirte de prompte lo que sabs be prou?
¿Còm parlar de l'ansia que tanca el cor meu
des que li confiares les ansies del teu
una bella tarda, ben aprop d'allí,
en una altra pedra d'un altre camí?...

En la pedra grisa m'he segut sens tu.
Avuy que no hi eres no ha passat ningú!
Prò he vist com en somnis, marxant poch a poch,
dos amants que's daven besades de foch...
Els he vist fer vía, perdres a la fí,
y he restat immòvil vora del camí.

En la pedra grisa de ma indecisió
m'ha vençut llavores estranya dolô.
Anava morintse tristament el jorn.
L'ombra s'estenía, solemne, a l'entorn.
Lo que tu no ignores, lo que no t'he dit,
quin goig dirtho a soles al ple de la nit
quan fluctua en l'ombra la blancô imprecisa
de tes robes clares en la pedra grisa!...

De tu recordantme, la esguardo al passar.
La humil pedra grisa per mi es un altar!
Per mi ja té historia, per mi ja té nom,
per mi fins té un'ànima que ignora tothom!...

¿Tornarèm a sèurehi, quan tornèm allí,
en la pedra grisa de vora el camí?...

La glorieta

En un repeu de montanya,
en vell parch abandonat,
de mos somnis en companya
sojorno en la soletat.
Hi he bastít una cabanya
y una glorieta de canya
que es mon palau encantat.

Eixa gabia sempre oberta
be l'estimen els aucells!
Festós brugit hi desperta
sovint l'eixàm d'estornells.
Quan fuig ab volada incerta,

son cant la merla hi concerta
ab el cant dels passarells.

Passionera y corretjoles
un ample dosser li fan,
com a místiques estoles
soltes branques desplegant.
Campanetes y violes,
obrint llurs tendres coroles
la encensen com temple sant.

Les nits tebies y calmoses
a son racer solch vetllar:
les mentes més oloroses
llur baume'm fan respirar;
en les hores somnioses
sento les llevors frisoses
dins la terra germinar.

La lluna ab clarô esblaymada
nimba mon templet humil;
dels roures de l'encontrada
travessa el fullàm subtil;
y guayto ab vista encisada
en cada copa argentada
altra glorieta gentil.

En mon recó de montanya
qu's bella la soletat!
Ni l'amor aquí m'enganya
ni'm cega cap voluptat,
M'hi he bastit una cabanya
y una glorietat de canya
que es mon palau encantat.

El pí

I

Un pí vell en l'enasprada
serra's migrava abscondit;
l'oprimía ab sa abraçada
tot un bosch atapait.

Vingueren jorns de malastre,
la montanya obrí son flanch;
del bosch no'n quedà més rastre
que el pí vell prop l'esboranch,

Verdejant el pla somreya
y, admirat de sa gerdor,
el pí vell, que a l'abím queya
sospès quedà en la buydor.

Sota l'allau que'l blincava,
d'ací d'allà rebatut,
s'aferra a la penya brava
ab suprema estremitut,

y allà al cayre de la serra
ont xisclen els vents rebels,
pensà: «Qu'es bella la terra,
y que fondes mes arrels!»

II

Passen anys, y encar perdura
dalt del cingle el pí retort.
La soca nuosa y dura,
de tan vella, es tota cor.

Res no hi poden de l'oratge
les embranzides cruels:
com més pobre es el brancatge,
més fortes són les arrels.

Un trist floch de verdò avara
li queda, y ja no's pot dî
si el fullàm rebrota encara
o es pura arrel tot el pí.

Menant vida trista y xorca,
cruixint flagellat pel vent,
res no'l mata, res no'l corca,
y en son llarch encantament

les pluges d'hivern pausades
y les tempestes d'estiu
li van prenent despietades
la poca terra ab que viu.

Mes, ab la ruixada soma
que al matí li dóna el rou,
per a expandî un xich d'aroma
el noble pí ja'n té prou.

Y en el penyal ont s'aferra,
dalt del cingle desolat,
com més li falta la terra
n'apar més enamorat.

Festa (*)

Queyen tos rulls en llangorosa onada,
y jo espiava ab un esguart golut
la secreta recança en ta mirada
de la dòna de bé que no ha caygut.

De la dòna de seny sacrificada,
de la dòna que es tota rectitut
y's sent al fons del cor humiliada
pels sarcasmes cruels de la virtut.

Quín encís per mos ulls! Gràcil y honesta,
tos cabells recollires. Jo els vegí
dançar gentils auriolant ta testa.

Mercès! Des de les tofes del jardí,
com te vaig saber grat d'aquella festa
que sense dirmho vas donar per mi!

Lluís Via

(*) Inèdita.

INDEX

